

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování sociálních služeb v Domově pro seniory Radkova Lhota

Financing of Social Services in the Retirement Home of Radkova Lhota

Student: Bc. Iveta Dočkalíková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Ostrava 2011

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Iveta Dočkalíková**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6202T055 Veřejná ekonomika a správa**
Specializace: **02 Veřejná ekonomika a správa**
Téma: **Financování sociálních služeb v Domově pro seniory Radkova Lhota**
Financing of Social Services in the Retirement Home of Radkova Lhota

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Financování sociálních služeb v ČR se zaměřením na právnické osoby poskytující služby domovů pro seniory zřizované krajem
 3. Analýza hospodaření Domova pro seniory Radkova Lhota
 4. Návrhy opatření ke zlepšení ekonomických podmínek pro zajišťování sociálních služeb v domově pro seniory
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
PROKÚPKOVÁ, P.; MOČKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 348 s. ISBN 978-80-7357-533-5.
PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Mgr. Hana Pachánelli, Ph.D.**

Datum zadání: **26.11.2010**

Datum odevzdání: **29.04.2011**

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dášňáková
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 29. 4. 2011

.....

Bc. Iveta Dočkalíková

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Financování sociálních služeb v ČR se zaměřením na právnické osoby poskytující služby domovů pro seniory zřizované krajem.....	4
2. 1 Příspěvkové organizace.....	7
2. 1. 1 Rozpočtový proces	11
2. 1. 2 Zdroje financování	12
2. 1. 3 Tvorba a použití fondů	13
3 Sociální služby	16
3. 1. Právní úprava poskytování sociálních služeb.....	19
3. 2 Zařízení sociálních služeb	26
3. 3 Zdroje financování sociálních služeb	28
4 Analýza hospodaření Domova pro seniory Radkova Lhota.....	31
4. 1 Hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota.....	34
4. 1. 2 Analýza nákladů a výnosů v roce 2005.....	35
4. 1. 3 Analýza nákladů a výnosů v roce 2006 a 2007	37
4. 1. 4 Analýza nákladů a výnosů v roce 2008 a 2009	42
4. 2 Výsledky hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota v jednotlivých letech....	48
5 Návrhy opatření ke zlepšení ekonomických podmínek pro zajišťování sociálních služeb v domově pro seniory	49
Závěr.....	52
Seznam použité literatury	54
Seznam zkratk	1
Prohlášení využití výsledků diplomové práce.....	2
Přílohy	3

1 Úvod

Stárnutí populace je jev, který stále více nabývá na významu a stává se celospolečenským problémem. Současné mezinárodní programy kladou hlavní důraz nikoliv na další prodlužování života, ale hlavně na podporu kvality života ve stáří. Rychle rostoucí počet starých lidí, způsobený prodlužováním délky života při současném poklesu počtu narozených dětí, s sebou přináší mnoho změn, jak ekonomických tak i společenských a sociálních. Na tento problém reaguje sociální politika realizovaná prostřednictvím sociálních služeb. Se zvyšováním poptávky po sociálních službách bude růst i potřeba dalších zařízení poskytující tyto služby, a to nejen v rámci veřejného sektoru, ale především v sektoru soukromém.

Sociální služby vnímáme jako mimořádně významnou část aktivit státu, samosprávy a nestátních subjektů, která řeší problémy jednotlivců, rodin a skupin občanů, a tím pozitivně ovlivňuje sociální klima celé společnosti.

Transformace sociálních služeb dlouhou dobu zaostávala za vývojem ostatních sfér společnosti. Zatímco ekonomika prošla po roce 1989 zásadními změnami, oblast sociálních služeb fungovala na principech vzniklých v polovině 20.století. Tento systém neodpovídal novým politickým, ekonomickým a společenským podmínkám. Příprava nové legislativy trvala dlouhých 15 let. 1. 1. 2007 vstoupil v platnost zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů a provádějící vyhláška č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který novým způsobem upravuje celou oblast systému sociální ochrany obyvatelstva. Nově byly vymezeny typy sociálních služeb, základní formy jejich poskytování a způsoby financování. Mezi základní principy poskytování sociálních služeb mj. patří jeho vícezdrojové financování. Kromě příspěvku na péči, který je nově koncipovanou sociální dávkou určenou osobám se sníženou soběstačností, se významným zdrojem financování sociálních služeb stávají dotace ze státního rozpočtu. Tuto dotaci poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí v každoročně vyhlašovaném dotačním řízení poskytovatelům, kteří jsou zapsáni v registru poskytovatelů, a to do výše nákladů, které nejsou kryty jinými zdroji.

Dle výše uvedeného zákona domovy pro seniory poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, a jejich situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Cílem práce je na základě rozboru financování a hospodaření zařízení sociální péče, Domova pro seniory Radkova Lhota, navrhnout opatření ke zlepšení ekonomických podmínek pro zajišťování sociálních služeb ve výše zmíněném zařízení.

Hypotéza práce:

Ve své práci budu vycházet z hypotézy, že vybraná organizace disponuje ročním výnosem ve výši 40 000 000 Kč na zajištění sociálních služeb a pokrytí nákladů. Analýza je provedena v letech 2005 až 2009. Při provádění analýzy budou rozebírány náklady a výnosy, které organizace zaznamenala. Pro přehlednost budou náklady a výnosy doplněny procentními podíly na danou základnu (celkové náklady, celkové výnosy). Závěrem jsou rozebrány a zhodnoceny výsledky hospodaření za jednotlivé roky.

Diplomová práce je členěna celkem do pěti kapitol. První kapitola je zaměřena na financování sociálních služeb v České republice se zaměřením na právnické osoby poskytující služby domovu pro seniory zřizované krajem, kapitola se zaměřuje na právní postavení příspěvkových organizací zřízených územně samosprávným celkem, jednotlivými zdroji financování příspěvkových organizací, jejich hospodaření s majetkem a fondy. Pozornost bude věnována také vymezení základních pojmů, jako jsou např. typologie sociálních služeb a v neposlední řadě zde bude zmíněno jejich legislativní vymezení. Další kapitola je zaměřena na hospodaření příspěvkové organizace, přičemž klíčovou částí práce bude samotné financování příspěvkové organizace. Příspěvková organizace není zřizována za účelem podnikání a dosažení zisku, nelze tedy očekávat, že bude schopna samostatně hospodařit bez finančního příspěvku zřizovatele na dokrytí rozdílu mezi dosaženými výnosy a náklady. Zřizovatel příspěvkové organizaci stanoví závazné ukazatele, úkoly a kontroluje jejich dodržování. Na základě žádosti příspěvkové organizace může zřizovatel ve zřizovací listině povolit i vedlejší hospodářskou činnost a vymežit její rozsah. Dosažený zisk z takovéto činnosti slouží zpravidla k dokrytí nákladů v hlavní činnosti.

Závěrečná kapitola se bude věnovat vyhodnocení zajišťování sociálních služeb v domově pro seniory Radkova Lhota a návrhy opatření ke zlepšení ekonomických podmínek.

Teoretické znalosti byly čerpány z právních předpisů vydaných Ministerstvem práce a sociálních věcí, především ze sociálního zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a dále z odborné literatury zabývající se oblastí sociálních služeb.

Údaje a informace použité v této práci byly získány z interních dat domova pro seniory Radkovy Lhota.

2 Financování sociálních služeb v ČR se zaměřením na právnické osoby poskytující služby domovů pro seniory zřizované krajem

V devadesátých letech byl zaznamenán rozmach v oblasti sociálních služeb, byly stavěny nové prostory sloužící sociálním službám a vkládány nemalé finanční prostředky do těch stávajících. Rozmach byl zapříčiněn zejména demografickým vývojem - stárnutím populace, a vyšší potřebou těchto sociálních zařízení. Na sociální služby jsou poskytovány prostředky z rozpočtů (státního rozpočtu, či z rozpočtů krajů nebo obcí). V důsledku krize bylo nutné razantně snížit rozpočty neziskových organizací.

Neziskové organizace patří do skupiny organizací, u nichž hlavním předmětem činnosti není podnikání ani zisk, ale poskytování veřejně prospěšných činností. Hlavní poslání, proč neziskové organizace existují, musí být jasně stanoveno ve zřizovacích listinách, stanovách, zakládajících smlouvách, atd. Poslání je smyslem existence organizací.

Mezi neziskové organizace patří: zájmová sdružení PO, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti, občanská sdružení včetně odborových organizací, politické strany a politická hnutí, registrované církve a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, veřejné vysoké školy, školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu, obce, organizační složky státu, kraje, **příspěvkové organizace**, státní fondy, subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon.

Zařízení sociálních služeb mohou v ČR zřizovat obce, kraje, MPSV. Obce a kraje zřizují v rámci své samostatné působnosti sociální služby buď jako vlastní organizační složky bez právní subjektivity nebo jako příspěvkové organizace se samostatnou právní subjektivitou. Po roce 2002 přešla většina zařízení sociální péče zřízená okresy pod správu krajů. Také MPSV může zřizovat zařízení sociální péče, většinou se jedná o specializované ústavy s celostátní působností. Zřizovatelem a poskytovatelem sociálních služeb mohou být i nestátní neziskové organizace, poskytovat je mohou i fyzické osoby

Zabezpečování sociálních služeb patří mezi významné aktivity státu, samosprávy a nestátních neziskových organizací. Řešení problémů jednotlivců, rodin a skupin občanů pozitivně působí na sociální klima celé společnosti. Sociální služby jsou významné hlavně

proto, že bez jejich působení by poměrně významná část občanů nemohla kvalitně prožívat svůj život a docházelo by k jejich sociálnímu vyloučení.¹

Poskytovateli sociálních služeb mohou být různé organizace nebo fyzické osoby, které mohou být založeny jako zařízení veřejného nebo soukromého sektoru. V soukromém sektoru je nutné ještě rozlišovat mezi organizacemi ziskovými a neziskovými.

Státní (veřejný) sektor

- a) Organizační složky
- b) Příspěvkové organizace

Soukromé subjekty – ziskové

Soukromé subjekty – neziskové

- c) Občanská sdružení
- d) Obecně prospěšné společnosti
- e) Církevní právnické osoby

Významné místo při poskytování sociálních služeb patří nestátním neziskovým organizacím. V řadě oblastí poskytují naprosto nezastupitelné služby a mají dominantní postavení, z hlediska přístupu k finančním prostředkům bylo jejich postavení ve srovnání se subjekty, které byly zřízeny státními nebo samosprávnými orgány, až do přijetí zákona o sociálních službách, zcela nerovnoprávné.²

Většina těchto neziskových organizací, především z řad občanských sdružení v současné době už nevyvíjí žádnou aktivní činnost. Příčinou je stávající systém financování jejich aktivit, jak ze strany státu, tak i ze zdrojů samosprávných celků orgánů, tedy krajů, měst a obcí.

Základní právní ráme pro poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím do přijetí zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů tvořily:³

- rozpočtová pravidla republiky,

¹ Srov. TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa*, s. 112. ISBN 978-80-7367-310-9.

² PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. ISBN 978-80-7357- 255-6.

³ Tamtéž

- zásady pro poskytování dotací občanským sdružením ze státního rozpočtu ČR,
- usnesení vlády, která každoročně stanoví hlavní oblasti státní dotační politiky,
- konkrétní jednoleté dohody o poskytnutí státní dotace, uzavírané mezi ústředním orgánem poskytujícím dotaci a jejím příjemcem.

V roce 1990 byly v rámci realizace sociální reformy vytvořeny základní legislativní předpoklady k tomu, aby nestátní neziskové organizace a obce mohly poskytovat sociální služby. Tento krok byl velice zdařilý, ale celý systém financování sociálních služeb zůstal po celé uplynulé období nezměněn, což přispělo k omezení možnosti samosprávných orgánů a nestátních neziskových organizací realizovat své záměry v této oblasti.

Při poskytování finančních prostředků na aktivity nestátních neziskových organizací v oblasti sociálních služeb byly postupně uváděny následující principy dotační politiky:⁴

- princip rovných podmínek pro všechny poskytovatele veřejných služeb,
- princip rovných podmínek pro všechny příjemce veřejných služeb,
- princip efektivního vynakládání veřejných prostředků,
- princip stabilního systému financování,
- a další.

Při stanovení těchto principů se vycházelo z toho, že prostřednictvím dotační politiky se stát finančně podílí na realizaci veřejných služeb. Při výběru poskytovatele veřejných služeb by měl stát považovat za prioritní jednotlivé typy veřejných služeb a neměl by se ohlížet na organizační formu poskytovatele.⁵

K plnohodnotnému naplnění výše uvedených principů dochází s přijetím zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Nový systém sociálních služeb podstatně změnil postavení zadavatelů služeb, poskytovatelů i uživatelů. Zadavateli sociálních služeb - investory sociálních služeb

⁴ PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. ISBN 978-80-7357- 255-6.

⁵ Tamtéž

zůstávají nadále především stát, kraje, obce a nestátní neziskové organizace. Zákon však zcela mění jejich postavení a způsob jejich financování. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů zavedl princip registrací sociálních služeb, kdy klade důraz na splnění zákonem stanovených předpokladů a kritérií při poskytování sociálních služeb. Ze zákona vyplývá povinnost pro toho, kdo chce poskytovat sociální služby, získání „licence“ zahrnující splnění řady podmínek, zejména v oblasti kvality této služby. Poskytovatele významně ovlivnila změna financování sociálních služeb. Blíže budou změny specifikovány v právní úpravě sociálních služeb.

2.1 Příspěvkové organizace

Územně samosprávné celky zřizují příspěvkové organizace pro činnosti, které svým rozsahem, strukturou a složitostí vyžadují samostatnou právní subjektivitu. **Jejich činnost upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Právě tento zákon ve svém § 23, odst. 1 umožňuje územním samosprávným celkům k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytváří zisk.**⁶ Jedná se většinou o takové činnosti, kde vlastní příjmy organizace jsou buď rovny, nebo nižší než náklady spojené s poskytováním služeb. Obec rozhodnutím o zřízení příspěvkové organizace rozhoduje o poskytování příspěvku z rozpočtu obce. Příspěvek na provoz příspěvkové organizaci je určen k tomu, aby dorovnal rozdíl mezi výší nákladů, které jsou s poskytováním služeb spojené.

Díky právní subjektivitě jednají příspěvkové organizace v právních vztazích svým jménem, za příspěvkovou organizaci jedná a vystupuje jejím jménem statutární orgán, v naprosté většině příspěvkových organizací označován jako „ředitel“.

Příspěvkové organizace mohou být zřizovány územními samosprávnými celky nebo obcemi. Příspěvková organizace je právnickou osobou veřejného práva, resp. **vzniká a zaniká rozhodnutím zřizovatele.** Obec je při rozhodování o zřízení příspěvkové organizace vázána tím, že účelem zřízení organizace mohou být pouze takové činnosti a záležitosti, které spadají do samostatné působnosti zřizovatele – územního samosprávného celku.

⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje územním samosprávným celkům, aby ve své působnosti zřizovaly příspěvkové organizace zpravidla pro činnosti, jejichž cílem není dosažení zisku a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Zřizování příspěvkových organizací územními samosprávnými celky je zcela v kompetenci příslušných zastupitelstev.⁷

O zřízení, zrušení či sloučení příspěvkových organizací a o zřizovacích listinách rozhoduje výhradně zastupitelstvo.

Zřizovatel vydává o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:⁸

- úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření (dále jen „svěřený majetek“),
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,

⁷ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace*. Vznik, účetnictví, daně. 6. aktualizované vydání. ANAG: Olomouc, 2004. ISBN 80-7263-220-5.

⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem, který zřizovatel určí ve svém rozhodnutí. V tomto rozhodnutí také stanoví, v jakém rozsahu přechází majetek, práva a závazky na novou nebo přejímající organizaci. Pokud zřizovatel rozhodne o zrušení organizace, přechází majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze v případě, že tyto organizace zřizuje stejný zřizovatel.⁹

Vymezení hlavního účelu, pro který je příspěvková organizace zřízena, musí odpovídat rámci samostatné působnosti obce. Měl by mít obecnou povahu a vystihovat podstatu a základní smysl činnosti organizace.

Předmět činnosti příspěvkové organizace související s účelem jejího zřízení, nebo-li přesná formulace a vymezení předmětu činnosti příspěvkové organizace, je nezbytné a stále významnější pro následnou aplikaci ustanovení většiny zásadních zákonů do ekonomiky a hospodaření organizace. Jedná se zejména o zákon o účetnictví, zákon o daních z příjmů a zákon o dani z přidané hodnoty, živnostenský zákon.¹⁰

- Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů – tento zákon se nezmiňuje o subjektech nezaložených za účelem podnikání obecně, ale uvádí jejich jmenovitý výčet a to včetně příspěvkových organizací.
- Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů – tato vyhláška požaduje u příspěvkových organizací, aby pro účely zjištění výsledku hospodaření před zdaněním vykázaly výnosy a náklady v členění na hlavní činnost a hospodářskou činnost.
- Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších zákonů – tento zákon výslovně uvádí, které činnosti nejsou živnostmi a za jakých podmínek. V § 3, písm. x) je uvedeno, že živnost není „činnost organizací zřízených podle zvláštních právních předpisů vykonávaná v souladu s účelem, pro který byly zřízeny“.

⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha : ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-416-1.

- Zákon o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů – tento zákon definuje příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů u poplatníků nezaložených za účelem podnikání jako: „příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší: činnosti, které jsou posláním těchto poplatníků, jsou stanoveny zvláštními předpisy, statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami (§ 18, odst. 4, písm. a) zákona č. 586/1992 Sb.)
- Zákon o daních z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů – osvobozené ekonomické činnosti jsou uvedeny např. v § 61 písm.e) a v § 57 odst.1 písm. g) zákona o dani z přidané hodnoty, přičemž ekonomické činnosti nejsou totožné s podnikáním, jak je vymezeno v českém právním řádu.

Z výše uvedeného vyplývá, že přesné vymezení předmětu činnosti, resp. hlavních činností, a jejich uvedení ve zřizovací listině je základním předpokladem pro řádný chod příspěvkové organizace.¹¹

Okruh doplňkových činností - pokud zřizovatel povolí příspěvkové organizaci doplňkové činnosti, musí jejich formulace ve zřizovací listině splňovat několik podmínek:¹²

- musí navazovat na hlavní účel, pro který byla organizace zřízena,
- výkon doplňkových činností nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace,
- sleduje se odděleně od hlavní činnosti.

Příspěvkové organizaci svěřuje zřizovatel do správy svůj majetek (včetně majetku získaného vlastní činností organizace) a vymezuje i rozsah těch svých vlastnických práv, jejichž výkon na organizaci přenáší z důvodu zajištění řádného hospodaření s majetkem k účelům, které jsou zřizovací listinou vymezeny jako předmět činnosti související s účelem zřízení, případně zřizovatelem povoleny jako doplňkové činnosti.¹³

¹¹ PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha : ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-416-1.

¹² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha: Wolters Kluwer CR, a. s., 2010. ISBN 978-80-7357-533-5.

2. 1. 1 Rozpočtový proces

Na začátku této kapitoly jsou vymezeny pojmy, které budou v následující části prezentovány. Jedná se o pojmy, které označují příjmy a výdaje. V této práci budou příjmy označovány jako zdroje nebo výnosy a výdaje budou označovány jako náklady. Finanční hospodaření příspěvkových organizací upravuje § 28 zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Samotnému financování příspěvkových organizací předchází sestavení rozpočtu. Rozpočet je základní finanční plán, kterým se řídí financování příspěvkové organizace v průběhu roku. Tento plán obsahuje přehled jednotlivých nákladů a výnosů a na jeho základě jsou příspěvkové organizaci poskytovány finanční prostředky.

Rozpočet příspěvkových organizací je napojen na rozpočet zřizovatele příspěvkem na provoz. **Při sestavování rozpočtu se organizace řídí zejména zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů a v neposlední řadě zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.**

Statutární orgán (většinou ředitel) příspěvkové organizace sestavuje každý rok návrh rozpočtu. Ředitel příspěvkové organizace ve spolupráci s ekonomem provede celkovou rekapitulaci zdrojů a nákladů. U zdrojů provede rekapitulaci zvlášť pro neinvestiční výdaje a zvlášť pro investiční výdaje. Především vlastní výnosy je potřeba plánovat co nejreálněji. U nákladů je dobré vycházet ze skutečných nákladů minulých let. Při podávání návrhu rozpočtu zřizovateli je nutné respektovat formální náležitosti návrhu: členění na výnosy, náklady a členění podle rozpočtové skladby. Na základě zpracovaného návrhu rozpočtu pak zřizovatel rozhodne o výši příspěvku na provoz.

V kompetenci zřizovatele je stanovit příspěvkové organizaci závazné ukazatele nebo jiné omezení při využívání jeho prostředků, např. formou účelových prostředků. Rada obce nebo zastupitelstvo obce může stanovit jako účelové prostředky poskytnuté na úhradu energií. Rozdíl mezi závazným ukazatelem a účelovými prostředky je ten, že závazný ukazatel nemůže příspěvková organizace překročit. Naproti tomu účelové prostředky může příspěvková organizace použít jen na vymezený účel, avšak jejich objem překročit může, např. úsporou nákladů v jiných položkách.

V průběhu kalendářního roku může dojít ke změnám v rozpočtu. Pokud v organizaci dojde k neplánovaným výdajům (např. havárie) požádá zřizovatele o zvýšení příspěvku na provoz. Může nastat i druhá varianta, že dojde k úspoře provozních nákladů. I tuto skutečnost by měla organizace oznámit zřizovateli a uspořenou část příspěvku vrátit.

2. 1. 2 Zdroje financování

Príspevkové organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými:

- **vlastní činností,**
- **z rozpočtu zřizovatele,**
- **z rozpočtu jiných územních samosprávných celků,**

Dále hospodaří:

- **ze státního rozpočtu,**
- **z darů od fyzických a právnických osob,**
- **z rozpočtu Evropské unie, ze zahraničí,**
- **s prostředky svých peněžních fondů a s prostředky získanými z doplňkové činnosti.**

Vlastních příjmů dosahují příspěvkové organizace především z vybraných poplatků od svých klientů, protože však příspěvkové organizace poskytují občanům služby na neziskovém principu, poplatky většinou nepokrývají ekonomicky nutnou výši nákladů. Proto dostávají z rozpočtu zřizovatele finanční prostředky buď dlouhodobě, nebo alespoň v některých letech, a to formou příspěvku na provoz.

Zřizovatel stanovuje organizaci příspěvek na provoz zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Toto ustanovení zákona o malých rozpočtových pravidlech umožňuje zřizovateli dosáhnout vyšší alokační efektivity finančních prostředků. Při stanovení výše příspěvku je nutné zohlednit předpokládanou výši odpisů, které je zřizovatel povinen finančně pokrýt a případné finanční prostředky určené k investicím vyčlenit jako dotaci do investičního fondu organizace. V případě, že je investiční fond dostatečně naplněn prostředky z odpisů a organizace neplánuje investiční činnost, lze nařídít odvod z investičního

fondů do rozpočtu zřizovatele. Tyto prostředky může zřizovatel použít pro svou vlastní investiční činnost, případně poskytnout dotaci do investičního fondu jiné příspěvkové organizace jím zřizované. Zřizovatel je oprávněn určit u poskytovaných finančních prostředků účelovost a tím se spolupodílet na rozhodování o užití finančních prostředků. Pokud by zřizovatel chtěl, aby byly nevyužité účelové prostředky vráceny, musí při poskytování účelových prostředků stanovit také datum, dokdy musí být vyúčtovány.

Zákon o malých rozpočtových pravidlech v § 28 odst. 10 stanoví, že vztah rozpočtu příspěvkové organizace lze během roku změnit v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných, objektivně působících příčin. Možnou příčinou, kdy je zřizovatel oprávněn uložit odvod do svého rozpočtu, je, pokud plánované výnosy překračují její plánované náklady, v případě porušení rozpočtové kázně a nebo, jak jsem uvedla výše, při přebytku investičních zdrojů.

Příspěvkové organizace mohou přijímat dary od fyzických a právnických osob na základě darovací smlouvy. Podle zákona č. 477/2008 Sb., který upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů může však příspěvková organizace přijmout dar až po písemném souhlasu zřizovatele. V případě nesouhlasu musí příspěvková organizace dar odmítnout.

2. 1. 3 Tvorba a použití fondů

Příspěvkové organizace vytváří na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů následující majetkové a peněžní fondy:

- **fond rezervní,**
- **fond investiční,**
- **fond odměn,**
- **fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb.**

Rezervní fond slouží pro uplatnění hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení lepšího výsledku jejího hospodaření. Dle § 30 zákona o malých rozpočtových pravidlech se rezervní fond tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o případné převody

do fondu odměn. Zlepšený výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší, než její provozní náklady. Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření do rezervního fondu a do fondu odměn schvaluje zřizovatel. Zřizovatel má právo rozhodnout o tom, jaká část zlepšeného výsledku hospodaření bude zdrojem fondu odměn a rezervního fondu, zřizovatel dokonce může rozhodnout o tom, že celý zlepšený výsledek hospodaření bude v daném roce zdrojem rezervního fondu. Příděl části zlepšeného výsledku hospodaření do fondu odměn není povinný, jak tomu bylo před 1. 4. 2009 (nabytí účinnosti novely zákona o malých rozpočtových pravidlech). **Rezervní fond používá příspěvková organizace k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně, k úhradě své ztráty za předchozí léta.**

Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb.¹⁴ Zdrojem investičního fondu jsou odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu (jde pouze o odpisy účetní, nikoli o odpisy daňové). Dalším zdrojem investičního fondu jsou investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku (jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí), dary a příspěvky od jiných subjektů určené k investičním účelům, od 1. 4. 2009 jsou zdrojem investičního fondu také výnosy z prodeje majetku, který je ve vlastnictví organizace. **Tento fond lze použít především k financování investičních výdajů organizace, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček** (tato možnost krytí investičních potřeb organizace musí být odsouhlasena zřizovatelem), k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku, který organizace používá pro svou činnost, a při možnostech použití fondu je třeba také zmínit možný uložený odvod do rozpočtu zřizovatele. Zřizovatel nemůže ovlivnit, aby byly prostředky z investičního fondu použity pouze na svěřený majetek (tedy majetek ve vlastnictví zřizovatele) Novelou zákona o malých rozpočtových pravidlech je dáno, že investiční fond lze použít na veškerý majetek, který organizace používá pro svou činnost, tedy také na majetek ve vlastnictví organizace.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % stanoveného nebo přípustného objemu na

¹⁴ PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha: Wolters Kluwer CR, a. s., 2010. ISBN 978-80-7357-533-5.

platy.¹⁵ Jak jsem se již zmínila ve výše uvedeném textu o rezervním fondu, stanovení výše přidělu do fondu odměn je plně v kompetenci zřizovatele. Z fondu odměn se hradí odměny zaměstnancům, přednostně se fond odměn používá koncem roku k hrazení případného překročení prostředků na platy (jehož výše se zjišťuje podle nařízení vlády č. 447/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a dále na odměny zaměstnanců.

Fond kulturních a sociálních potřeb slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k organizaci a dalším osobám uvedeným v § 33 odst. 3 zákona o malých rozpočtových pravidlech (důchodci, kteří pracovali u organizace apod.).¹⁶ Fond je tvořen základním přídělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. Je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem a vyúčtování skutečného základního přídělu se provede v rámci účetní uzávěrky.

Hospodaření a tvorba fondu kulturních a sociálních potřeb je rámcově upraveno v zákoně o malých rozpočtových pravidlech, další příjmy, výši tvorby a hospodaření s tímto fondem stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška mimo jiné stanoví základní příděl do fondu ve výši 2% nákladů zúčtovatelných na platy, popř. mzdy.

Příspěvková organizace sestavuje rozpočet fondu a stanoví způsob jeho čerpání, přičemž musí být respektována pravidla stanovená vyhláškou.¹⁷ Pokud vyhláška nestanoví maximální výši příspěvku, může jím být i náhrada nákladů v plné výši, pokud si tato organizace neupraví ve vnitřní směrnici. Na poskytnutí příspěvku či jiného plnění z fondu není právní nárok. Z fondu lze např. poskytnout zaměstnancům bezúročnou půjčku na bytové účely, přispívat zaměstnancům na stravování, na rekreaci, na kulturu, tělovýchovu a sport, lze poskytnout také jednorázovou hotovostní sociální výpomoc (v mimořádně závažných případech a při řešení tíživých nebo neočekávaných sociálních situací) apod.

¹⁵ PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha: Wolters Kluwer CR, a. s., 2010. ISBN 978-80-7357-533-5.

¹⁶ Tamtéž

¹⁷ HAVLAN, P. a kolektiv, *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*, 2. aktualizované a podstatně doplněné vydání, Linde Praha, a. s., 2008. ISBN 978-80-7201-708-9.

Jak jsem uvedla výše, hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb podléhá režimu zákona o malých rozpočtových pravidlech. Zůstatky všech peněžních fondů příspěvkové organizace se po skončení roku převádějí do roku následujícího.

Hlavní právní předpis, který vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly, je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů. Na příspěvkové organizace se tento zákon vztahuje z několika důvodů:¹⁸

- zřizovatelem příspěvkové organizace je orgán veřejné správy (ať je to organizační složka státu nebo územní samosprávný celek),
- příspěvková organizace je příjemce veřejné finanční podpory (dotace, příspěvky, prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu ÚSC, atd.).

Předmětem finanční kontroly jsou veřejné prostředky, které zahrnují jak příjmy a výdaje veřejných rozpočtů, tak i věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří územnímu samosprávnému celku, státu nebo dalším právnickým osobám, které jsou zahrnuty mezi orgány veřejné správy.

Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat:

- dodržování právních předpisů a opatření,
- zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem, neúčelnému a neefektivnímu nakládání s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
- včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o průkazném účetním zpracování,
- hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy.

3 Sociální služby

Sociální služby procházejí od počátku 90. let řadou významných změn. Jako jedno z prvních opatření v rámci sociální transformace bylo umožněno obcím a nestátním neziskovým organizacím zapojit se již od 1. července 1990 do poskytování sociálních služeb, do života

¹⁸ HANZLOVÁ, Olga a kol. *Účetnictví, daně a mzdy v nevýdělečné organizaci*. Praha: Verlag Dashöfer nakladatelství. ISBN 80-86229-42-4.

byly zavedeny nové moderní formy sociálních služeb a došlo ke kvantitativnímu nárůstu objemu do té doby poskytovaných služeb.

Systém sociálních služeb je charakterizován množstvím vztahů založených na objektivních skutečnostech, které mají významný vliv na kvalitu života jedinců i společnosti. Jedná se o vztahy, jejichž význam vyžaduje zákonnou oporu, a to zejména z důvodu ochrany oprávněných zájmů osob, které jsou oslabeny ve schopnosti je prosazovat.

Sociální služby patří mezi stěžejní nástroje sociální pomoci a mají nezastupitelnou úlohu v koncepci sociální politiky realizované jednak státem, krajskými a obecními úřady, ale i velkým množstvím nestátních neziskových organizací.

Průša (2005) definuje sociální služby jako mimořádně významnou část aktivity státu, samosprávy a nestátních subjektů, která řeší problémy jednotlivců, rodin a skupin občanů, a tím pozitivně ovlivňuje sociální klima společnosti.

Bílá kniha v sociálních službách z roku 2003 uvádí, že „sociální služby existují proto, aby pomáhaly lidem udržet si své místo ve společnosti a aby je chránily před sociálním vyloučením.“¹⁹ Sociální služby by v maximálním možném rozsahu měly lidem pomáhat žít běžným životem, umožnit jim pracovat, nakupovat, navštěvovat školu, navštěvovat místa víry, účastnit se aktivit volného času, starat se sám o sebe a o svou domácnost stejně jako o všechny další věci, které jsou vnímány jako samozřejmé.“²⁰

Podle Kozlové (2005) „sociální služby nejsou významné proto, že je potřebuje mnoho lidí, ale proto, že bez jejich působení by se významná část občanů nemohla podílet na všech stránkách života společnosti, bylo by znemožněno uplatnění jejich lidských a občanských práv a docházelo by k jejich sociálnímu vyloučení.“²¹

Klíčovou hodnotou, na které je koncepce sociálních služeb postavena, je pomoc a podpora osobám, které se ocitli v nepříznivé sociální situaci, aby zůstali rovnocennými členy společnosti a participovali na každodenním životě společnosti.

Sociální službou se dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů rozumí činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za

¹⁹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ JABŮRKOVÁ, M. a kol. *Od paragrafů k lidem*. Analýza situace v oblasti sociálních služeb po přijetí nového zákona o sociálních službách. Praha: SKOK, 2007.

²¹ KOZLOVÁ, Lucie. *Sociální služby*. 1. vydání. Praha: Triton, 2005.

účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení (vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti s nemožností zapojení se v důsledku nepříznivé sociální situace).

„Zákon definuje tři typy sociálních služeb:²²

- **sociální poradenství,**
- **služby sociální péče ,**
- **služby sociální prevence.“**

Sociální poradenství zahrnuje základní a odborné poradenství. Základní sociální poradenství poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Odborné sociální poradenství je poskytováno osobám v jednotlivých typech poraden (např. občanských, manželských, rodinných, atd.). Sociální poradenství je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb, poskytovatelé jsou vždy povinni tuto činnost zajistit.“²³

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost. Jejich cílem je umožnit těmto osobám v nejvyšší míře zapojení do běžného života společnosti.²⁴ Mohou nastat případy, kdy dotyčný člověk má nepříznivý zdravotní stav nebo vysoký věk, cílem těchto služeb je zajištění důstojného prostředí pro život a vlídného zacházení. Patří sem : asistenční služba, pečovatelská služby, domov pro seniory, domovy se zvláštním režimem, týdenní stacionáře, tísňová péče a výše uvedené instituce, které jsem zmínila v zákonu o sociálních službách.

Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou ohroženy pro vlastní krizovou sociální situaci, životní návyky, způsob života, který vede ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby.²⁵ K službám sociální prevence patří: ranná péče, kontaktní centra, domy na půl cesty, krizová pomoc, nízkoprahová denní centra, noclehárny a další, které najdeme v zákoně o sociálních službách č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ PRŮŠA, L.: *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-255-6.

²⁵ PRŮŠA, L.: *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-255-6.

Sociální služby se poskytují jako služby:²⁶

- **pobytové** – služby spojené s ubytováním v zařízeních sociální péče;
- **ambulantní** – služby, za kterými osoba dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování;
- **terénní** – služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí.

Hlavním úkolem sociálních služeb je tedy napomáhat osobám řešit jejich nepříznivou sociální situaci, do které se dostaly z důvodu věku nebo nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucího ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné osoby nebo z jiných závažných důvodů.²⁷

3. 1 Právní úprava poskytování sociálních služeb

Oblast sociální péče byla do konce roku 2006 upravena zejména následujícími zákony a prováděcími předpisy:

- zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška MPSV č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení,
- vyhláška MPSV č. 82/1993 Sb., o úhradách za pobyt v zařízeních sociální péče,
- vyhláška MPSV č. 83/1993 Sb., o stravování v zařízeních sociální péče,
- vyhláška MPSV č. 310/1993 Sb., o úhradě za poskytování sociální péče ve zdravotnických zařízeních.

²⁶ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ KRÁLOVÁ, J.; RÁŽOVÁ, E. *Sociální služby a příspěvek na péči*, 3. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, ISBN 978-80-7263-559-7.

Zákon č.100/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů o sociálním zabezpečení, upravoval zejména okruh osob, kterým byla poskytována sociální péče, a druhy služeb sociální péče, přičemž službami sociální péče byla podle zákona o sociálním zabezpečení výchovná a poradenská péče, ústavní sociální péče, péče v ostatních zařízeních sociální péče, pečovatelská služba a stravování. Obsah těchto služeb a způsob stanovení úhrady za jejich poskytování byl upraven prováděcími právními předpisy.

Zákon č. 114/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, zejména upravoval působnost Ministerstva práce a sociálních věcí, krajů a obcí na úseku sociální péče a druhy zařízení sociální péče.

V souvislosti s politicko-ekonomickou transformací v ČR došlo k zásadním změnám sociální politiky a to v období po roce 1989. Celý sociální systém bylo nutné komplexně rekonstruovat, neboť nebyl připraven na řešení sociálních důsledků plynoucích z realizace ekonomické reformy.

V určité míře dochází ke komercializaci sociálních služeb. Sociální služby se neobyčejně rozšířily, od zajištění základních životních potřeb až po specializované odborné služby pro malé skupiny zdravotně postižených, a své tradiční role v této oblasti se chopil i občanský sektor, zejména profesionálové v sociální oblasti, kteří využili možnosti založit nestátní subjekt, jehož prostřednictvím mohli okamžitě začít poskytovat sociální služby. V ČR nebyla do roku 2007 oblast sociálních služeb řešena koncepčně a komplexně legislativně, a to jak z hlediska financování, odborného vedení, vývoje metod práce s klienty, tak zejména z hlediska potřeby péče o klienty sociálních služeb.

Od 1. ledna 2007 se naplnilo očekávání uživatelů sociálních služeb a jejich poskytovatelů, neboť byl přijat nový zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a se stal realitou a každodenní součástí života lidí, kteří jsou buď závislí na sociálních službách, nebo sociální služby poskytují. Cílem této právní úpravy bylo vytvoření podmínek pro uspokojování oprávněných potřeb osob, které jsou oslabeny v jejich prosazování. Zákon vychází z obecného principu solidarity ve společnosti a současně podporuje princip rovných příležitostí pro všechny členy společnosti.

Cíle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů v důvodové zprávě²⁸ byly:

- vytvořit podmínky pro uspokojování oprávněných potřeb osob, které jsou oslabeny v jejich prosazování,
- naplnit princip rovných příležitostí pro všechny členy společnosti,
- zajistit potřebnou podporu a pomoc pro sociální začlenění osob a důstojné podmínky života odpovídající úrovni rozvoje společnosti,
- podpořit a podporovat proces sociálního začleňování,
- podporovat proces sociální soudržnosti společnosti,
- zabezpečit ochranu osob oslabených ve schopnosti prosazovat svá práva a zájmy,
- podporovat jednotlivé uživatele služeb v naplňování cílů, kterých chtějí s pomocí sociálních služeb dosáhnout při řešení vlastní nepříznivé sociální situace,
- získat přehled o rozsahu a charakteru sítě sociálních služeb,
- zajistit potřebnou síť sociálních služeb v území,
- zrovnoprávnit poskytovatele sociálních služeb.

Hlavním důvodem k vypracování nové právní normy byla potřeba změnit systém sociálních služeb, který fungoval na základě nevyhovující právní úpravy z konce osmdesátých let minulého století a z hlediska požadavků dnešní doby je už překonaný. Zákon byl nestabilní a nebral v úvahu výrazné společenské změny, ale také nezohledňoval proces sociálního začleňování jako základní myšlenku moderní sociální politiky.

Zákon o sociálních službách²⁹ společně s Vyhláškou 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách společně odstartovaly novou etapu v poskytování sociálních služeb. Nová koncepce sociálních služeb je prostoupena modernizačními trendy a reaguje na vývoj a změny v poskytování sociálních služeb.

²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí právní předpis (Vyhláška č. 505/2006 Sb.)

Premisou nové právní úpravy je chránit práva a oprávněné zájmy lidí, kteří jsou oslabeni z různých důvodů, např. věk, krizová životní situace.

„Jednou ze základních zásad tohoto zákona je, že „pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace a posilovat jejich sociální začleňování.“ (§ 2, odst. 2)

Jednou z nejvýznamnějších změn, kterou nový zákon o sociálních službách přináší, je koncipování nové sociální dávky - **příspěvku na péči**, která představuje zcela nový nástroj financování sociálních služeb. Příspěvek na péči je poskytován těm osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti. Výše příspěvku závisí na stupni bezmocnosti žadatele, resp. Jeho stupni závislosti pomoci na druhých. O přiznání příspěvku rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě žádosti. Osoba do 1 roku věku nemá na příspěvek nárok. Podmínky a způsob podání žádosti, řízení o příspěvku a podmínky pro přiznání příspěvku na péči, stejně jako další náležitosti jsou stanoveny zákonem o sociálních službách.³⁰ Příspěvek na péči je hrazen ze státního rozpočtu, jedná se o výdaj na tzv. ostatní sociální dávky³¹, který je při splnění zákonem stanovených podmínek nárokovým výdajem ze státního rozpočtu. V praxi se jedná o dávku ze státního rozpočtu, která je jednotlivým příjemcům distribuována prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, a to z kapitoly 313 – MPSV, kde je vytvořen specifický dílčí ukazatel s názvem „Příspěvek na péči“.

Cílem zavedení příspěvku na péči jako nového nástroje financování sociálních služeb bylo:

- zabezpečit svobodnou volbu způsobu zabezpečení služeb a reverzibilní přechod od „pasivního závislého pacientství“ k „aktivnímu klientství“,
- sjednotit podmínky pro získání veřejných prostředků všemi subjekty poskytujícími péči za podmínek jejich registrace,
- zvýšit prvek spoluúčasti občana při řešení jeho sociální situace,

³⁰ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

- zrušit paušalizaci pohledu na zdravotně postižené občany a starobní důchodce,
- nastartovat proces deinstitucionalizace a individualizace péče.³²

Jednoznačně pozitivním aspektem v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů je zavedení Standardů kvality sociálních služeb (dále jen Standardy), které musí splňovat každá organizace se zaregistrovanou sociální službou. Účelem Standardů je nejenom zajistit kvalitní péči a mít možnost ji kontrolovat, ale také tuto kvalitu péče stále více zvyšovat. Podle zákona je důležitým znakem kvality sociální služby její schopnost podporovat jednotlivé živitele služeb v naplňování cílů, kterých chtějí s pomocí sociálních služeb dosáhnout při řešení vlastní nepříznivé sociální situace. Ve standardech je proto označena orientace na osobní cíle uživatelů služeb, což umožňuje konkretizovat abstraktní ideály, jakými jsou např. plnohodnotný život, důstojnost atd.³³ **O standardy se opírá nově zavedený Institut inspekce kvality, a to především z hlediska kvality.** Zákonem jsou rovněž vytvářeny podmínky pro „bezpečné, kvalitní a efektivní“ poskytování sociálních služeb s cílem ochrany osob, které jsou z důvodu věku, zdravotního stavu či mentálních schopností oslabeny ve schopnosti prosazovat svá práva a oprávněné zájmy. Cílem dohledu je vyloučení takových postupů a jevů při poskytování sociálních služeb, které by mohly vést k poškozování práv uživatelů služeb. Jedním z nástrojů, které by měly naplňovat kvalitu poskytovaných služeb je registrace poskytovatelů sociálních služeb.

O registraci rozhoduje krajský úřad příslušný podle místa pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby, popřípadě podle umístění organizační složky zahraniční právnické osoby na území České republiky. V případě, že zřizovatelem poskytovatele sociálních služeb je ministerstvo, rozhoduje o registraci toto ministerstvo. Podmínkou registrace³⁴ je například podání písemné žádosti o registraci, obsahující předepsané náležitosti jako bezúhonnosti a odborné způsobilosti všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby, zajišťovat hygienické podmínky, jsou-li sociální služby poskytovány v zařízeních sociálních služeb, doložení vlastnického nebo jiného práva k objektu nebo prostorám, ve kterých budou poskytovány sociální služby a zajišťovány materiální a technické podmínky odpovídajících druhu poskytovaných sociálních služeb. Registr poskytovatelů sociálních služeb je základním předpokladem k získání přehledu o

³² viz: Návrh modelu financování sociálních služeb. Praha: MPSV, 1997

³³ Důvodová zpráva k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

rozsahu a charakteru sítě sociálních služeb. Pro poskytovatele je zařazení do registru podmínkou k poskytování sociálních služeb a jedním z předpokladů pro čerpání finančních prostředků z veřejných rozpočtů. Údaje z registru poskytovatelů současně umožní vytvoření veřejného informačního systému, který bude sloužit k lepší orientaci v systému sociálních služeb.³⁵ Podle nového zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů mají všichni poskytovatelé bez ohledu na právní subjektivitu stejná práva a povinnosti, čímž zákon reaguje na dlouhodobě neřešené nerovné postavení poskytovatelů sociálních služeb, kteří nejsou zřizováni orgány veřejné správy.

„Registr obsahuje údaje, podle kterých se sleduje kapacita, způsob zabezpečení a nákladovost jednotlivých sociálních služeb. Poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru, je povinen tyto údaje sdělovat krajskému úřadu. Registr dále obsahuje údaje o výši poskytnuté dotace na příslušný kalendářní rok a na jednotlivé sociální služby.“³⁶

Podle Sýkorové (2001) je při hodnocení kvality nabízených služeb důležité zjišťovat, zda tyto služby pomáhají zlepšovat život klientů. Jinak řečeno, jakou hodnotu má daná služba pro samotného klienta.

Poskytovatelé i uživatelé přivítali i rozšířený okruh sociálních služeb. Namísto dřívějších způsobů sociální péče realizovaných jen v ústavech sociální péče, domovech důchodců a v rámci pečovatelské služby umožňuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů vznik či rozvoj mnoha dalších typů sociálních služeb. Některé z nich sice existovaly v „neoficiální“ podobě již před rokem 2006 (např. osobní asistence či raná péče), jiné například sociálně aktivizační služby nebo odlehčovací služby, jsou rozvíjeny až v rámci stávajícího systému služeb. Zákon o sociálních službách přináší nové druhy služeb, definuje i jejich obsah. Ten je daný v obsahu tzv. základních činností uvedených pro jednotlivé služby přímo v textu zákona. Další podrobnosti stanoví zároveň prováděcí vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb.

V oblasti zajištění dostupnosti sociálních služeb hrají rozhodující úlohu obce a kraje. Zákon zavádí povinnost obcí a krajů podporovat potřebnou síť sociálních služeb na svém území. Charakter a rozsah této sítě bude regulován v procesu plánování sociálních služeb

³⁵ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

v jednotlivých obcích a krajích, do kterého se zapojí i zástupci poskytovatelů sociálních služeb a osob, které tyto služby využívají. Finanční zajištění poskytovaných sociálních služeb bude stát podporovat formou dotací.

„Nedostatkem nového zákona o sociálních službách je nízká míra flexibility, která se projevuje ve způsobu vymezení sociálních služeb. Taxativní vymezení služeb a jednotlivých zařízení uzavírá systém pro nové typy služeb nutí poskytovatele, aby se uměle přizpůsobovali komplexům a termínům v zákoně.“³⁷

Problémem je také dotační princip, jež vede k existenční nejistotě poskytovatelů sociálních služeb, především v neziskovém sektoru. Jedná se zejména o netransparentní přidělování dotací z centrální úrovně a nejednotnost v posuzování projektů a žádostí o dotaci.

Implementace zákona do praxe ukázala, že novou legislativní úpravou bylo dosaženo několika významných změn, které přináší prvky pozitivní, tak i negativní. Teze těchto změn jsou nastíněny v Důvodové zprávě a můžeme je považovat za vizi reformy sociálních služeb v České republice. Zákon má přispět k tomu, aby sociální služby byly dostupné a srozumitelné pro všechny, jak pro uživatele, tak i poskytovatele sociálních služeb.

Zákon č. 206/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, nabývá účinnosti od 1. srpna 2009.

Novela zákona č. 206/2009 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, která vstoupila v platnost od 1. srpna 2009 přinesla několik změn jak pro uživatele, tak pro poskytovatele sociálních služeb. Zvýšila se výše příspěvku na péči pro občany s přiznaným nejvyšším stupněm závislosti. Zhruba 25 000 osob nově dostává 12 000 Kč měsíčně místo stávajících 11 000 Kč. Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách přináší i další změny. Podle novely zákona č. 206/2009 Sb., o sociálních službách mohou obecní úřady obcí s rozšířenou působností od 1. srpna 2009 také efektivněji kontrolovat využívání příspěvku na péči. Právní předpis totiž přesně specifikuje okolnosti, které se při poskytování dávky musí kontrolovat. Současně mají pracovníci obecních úřadů k dispozici přesný výčet činností (z výsledku posouzení lékařskou posudkovou službou), ve kterých příjemce dávky vyžaduje pomoc či podporu. Kontrola se tak může zaměřit na efektivitu

³⁷ Dostupné z http://www.skok.biz/_download/projekty/od-paragrafu-k-lidem-analyza-2007-09.pdf [cit. 2011-04-12].

využití příspěvku za účelem zajištění péče a současně na to, zda je poskytována se správným zaměřením.

3. 2 *Zařízení sociálních služeb*

Pro poskytování sociálních služeb se zřizují tato zařízení:

- centra denních služeb,
- denní stacionáře,
- týdenní stacionáře,
- domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- domovy pro seniory,
- domovy se zvláštním režimem,
- chráněné bydlení,
- azylové domy,
- domy na půl cesty,
- zařízení pro krizovou pomoc,
- nízkoprahová denní centra,
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- noclehárny,
- terapeutické komunity,
- sociální poradny,
- sociálně terapeutické dílny,
- centra sociálně rehabilitačních služeb,
- pracoviště rané péče,

- intervenční centra,
- zařízení následné péče.³⁸

Uvedené subjekty poskytují sociální služby osobám, které se nacházejí v nepříznivé sociální situaci (okruh osob podle § 4 zákona). **Protože okruh možných příjemců dotace je široký, pro svou práci jsem si vybrala nejrozšířenější typ zařízení - domovy pro seniory a domov pro seniory se zvláštním režimem , kterými se budu podrobněji zabývat a zejména se jim věnovat v praktické části.**

Domovy pro seniory spadají pod pobytové služby sociální péče a jsou tak jedním ze zařízení sociálních služeb, která se zřizují dle § 34 zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podle § 49 tohoto zákona se v domovech pro seniory poskytují služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Služby pak podle odst. 2 § 49 zákona o sociálních službách obsahují tyto činnosti: poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy, pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.³⁹

Domovy se zvláštním režimem - v těchto domovech se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Klienti těchto zařízení využívají služeb: poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Za pobytovou službu poskytovanou v domovech pro seniory hradí uživatelé ubytování, stravu a péči poskytovanou ve sjednaném rozsahu. Maximální výše úhrady je stanovena vyhláškou č. 505/2006 Sb.

³⁸ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Systém posouzení situace vzniklé z důvodu ztráty schopnosti péče o vlastní osobu způsobenou věkem nebo zdravotním postižením, garantuje stát, čímž je naplňována podmínka jednotného přístupu na celém území republiky. Spolurozhodování o možnostech řešení nepříznivé sociální situace je osobám garantováno jednak tím, že oproti současnému systému správního řízení o poskytnutí služby je zaveden institut smlouvy o poskytnutí sociální služby. Současně je jednotlivcům garantováno právo účastnit se na rozhodovacích procesech o formě a rozsahu sítě sociálních služeb na úrovni obcí a krajů. Osoba může požádat o poskytnutí sociální služby poskytovatele sociálních služeb nebo může požádat obec, ve které má trvalý nebo hlášený pobyt, o zprostředkování možnosti poskytnutí sociální služby anebo o zprostředkování kontaktu s poskytovatelem sociálních služeb.

Zákon o sociálních službách je navržen tak, že v poskytování sociálních služeb je dána přednost nestátním poskytovatelům sociálních služeb. Obce a kraje působí v oblasti sociálních služeb pouze podpůrně, tzn. snaží se zajistit sociální služby v případě, kdy je nemá možnost zajistit kdo jiný a hrozí újma na zdraví či životě toho, kdo službu potřebuje. Především ve svém obvodu zjišťují potřebu sociálních služeb, zlepšují informovanost o sociálních službách a zpracovávají na svém území střednědobé plány rozvoje sociálních služeb.

3.3 Zdroje financování sociálních služeb

Přijetím zákona č. 108/2006 Sb.. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů se zásadním způsobem změnil systém financování sociálních služeb, je založen na vícezdrojovém financování.

Mezi hlavní zdroje patří:

Příspěvek na péči - nový nástroj financování sociálních služeb. Příspěvek na péči je poskytován těm osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti.⁴⁰

u osoby do 18 let věku:

- 3 000 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost),
- 5 000 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost),

⁴⁰ PRŮŠA, L.: *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-255-6.

- 9 000 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost),
- 12 000 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost).

u osoby starší 18 let:

- 800 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost),
- 4 000 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost),
- 8 000 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost),
- 12 000 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost).

Při posuzování soběstačnosti je hodnocena schopnost zvládat úkony stanovené vyhláškou MPSV č.505/2006 Sb. O konkrétním stupni závislosti rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě nálezu ošetřujícího lékaře a z výsledků sociálního šetření. Příspěvek na péči vyplácí obecní úřad obce s rozšířenou působností přímo příjemcům. V případě, že příjemce příspěvku na péči využívá pobytovou službu, je příspěvek v plné výši ze zákona určen jako úhrada za péči v zařízení.

Úhrada od uživatelů - Uživatelé na základě individuální smlouvy s poskytovatelem sociální služby hradí (v případě domovů pro seniory) ubytování a stravu. Maximální výše těchto úhrad je stanovena vyhláškou č.505/2006 Sb. Smlouva je uzavírána podle příslušných ustanovení občanského zákoníku a obsahuje mimo jiné zákonem stanovené náležitosti, jako je například označení smluvních stran, druh sociální služby, rozsah poskytování sociální služby, místo a čas poskytování sociální služby, sjednanou výši úhrady za sociální služby a způsob jejího placení, ujednání o dodržování vnitřních pravidel stanovených poskytovatelem pro poskytování sociálních služeb, výpovědní důvody a výpovědní lhůty a dobu platnosti smlouvy. Zákon kromě dalších podmínek nutných k uzavření smlouvy striktně stanoví i to, za jakých podmínek může poskytovatel sociálních služeb odmítnout uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb, a to pouze, pokud neposkytuje sociální službu, o kterou osoba žádá, nemá dostatečnou kapacitu k poskytnutí sociální služby, o kterou osoba žádá, nebo zdravotní stav osoby, která žádá o poskytnutí pobytové sociální služby, vylučuje poskytnutí takové sociální služby.⁴¹ Podle zákona o sociálních službách je poskytovatel

⁴¹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

sociálních služeb povinen zajistit zdravotní péči osobám, kterým poskytuje pobytové služby v zařízeních sociálních služeb.⁴² Tuto povinnost může splnit formou ambulantní péče poskytované podle zvláštního právního předpisu prostřednictvím zdravotnického zařízení. Pokud se jedná o ošetrovatelskou a rehabilitační péči plní ji především prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří mají odbornou způsobilost k výkonu zdravotnického povolání.⁴³ Rozsah péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění je stanoven zvláštním právním předpisem.⁴⁴

Sociální služby se občanům poskytují za úhradu nákladů nebo bez úhrady nákladů.

Úhradu nákladů za poskytování sociálních služeb hradí osoba ve výši sjednané ve smlouvě uzavřené s poskytovatelem služby podle zákona o sociálních službách. Služby poskytované za úhradu jsou za pobytové služby v: týdenních stacionářích, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory, domovech se zvláštním režimem, zdravotnických zařízeních ústavní péče. Bez úhrady nákladů se poskytují: sociální poradenství, raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, krizová pomoc, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, terénní programy, sociální rehabilitace, sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, služby sociálně terapeutických dílen, sociální služby intervenčních center.“⁴⁵

Úhrady zdravotních pojišťoven - Soustavná ošetrovatelská a rehabilitační péče poskytovaná v zařízeních sociální péče odborným zdravotnickým personálem je na základě smluvních vztahů proplácena zdravotními pojišťovnami.

Příspěvek od zřizovatele - Před přijetím zákona typický prvek zabezpečování financování organizací zřízených obcí nebo kraji se v současné době omezuje na organizace, kterým nebyla poskytnuta žádná nebo nedostačující dotace ze státního rozpočtu a jejich zachování zřizovatel podporuje.

Dotace MPSV - V současné době se hovoří o krizi neziskových nestátních organizací v důsledku nedostatku financí. Velký vliv na tuto skutečnost má jednotný přístup k financím jak příspěvkových tak neziskových organizací, který je dán zákonem č. 108/2006 Sb., o

⁴² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁴³ Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Nestátní neziskové organizace mají výhrady proti současnému způsobu poskytování dotací. Nerovnost spatřují v případech, kdy příspěvkové organizace, jejímiž zřizovateli jsou kraje a obce, tyto vystupují zároveň i jako přerozdělovatelé dotací.

4 Analýza hospodaření Domova pro seniory Radkova Lhota

Pro účely analýzy hospodaření v letech 2005-2009 byla vybrána výše uvedená příspěvková organizace. Financování a hospodaření vybrané příspěvkové organizace je upraveno zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Jelikož popisují financování a hospodaření příspěvkové organizace, která poskytuje sociální služby tak právní úprava je vymezena také v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Objekt domova byl vystavěn jako lovecký zámek již v roce 1721, tedy za Jana Nepomuka. Od roku 1827 jej vlastnil spolu se zámek v Bystřici pod Hostýnem generál von Laudon - známý vojevůdce pruského krále. Zámek se stal za války útočištěm partyzánů a po válce byl již neobyvatelným. Vše bylo rozkradeno a zdevastováno. V roce 1956 převzala tento zpustošený zámek Česká katolická charita, která pod vedením sester řádu sv. Kříže začala tento objekt přepravovat na domov důchodců. Za dva roky usilovné práce, bylo připraveno 40 lůžek pro první obyvatele. V následujících letech se budova postupně přestavovala a rekonstruovala. Největší rekonstrukce proběhla v roce 1983, kdy byly ve střední části objektu přistaveny 2 podlaží. O obyvatele se staraly jak řádové sestry, které zde žily až do roku 2008, tak civilní personál.

Zastupitelstvo Olomouckého kraje svým rozhodnutím č. j. UZ/14/16/2003 ze dne 20. 02. 2003 zřizuje s účinností od 1. 1. 2003 příspěvkovou organizaci Olomouckého kraje : Domov pro seniory Radkova Lhota, příspěvková organizace. Jejím zřizovatelem je Olomoucký kraj. Olomoucký kraj v souladu s ustanovením § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 písm. j) a § 59 odst. 1, písm. i) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, po schválení dodatku č. 3 ke zřizovací listině Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 25. 09. 2009, č. j. UZ/9/32/2009, vydal toto úplné znění zřizovací listiny pro příspěvkovou organizaci: Domov pro seniory Radkova Lhota,

příspěvková organizace, sídlo: Radkova Lhota, č. p. 16, Dřevohostice, PSČ: 751 14.
Identifikační číslo: 61985881.

Hlavním účelem zřízení příspěvkové organizace je poskytování služeb sociální péče. Předmětem činnosti organizace je vymezen zákonem č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č.108/2006 Sb., o sociálních službách, v souladu s registrací, zákonem č.114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení a zákon o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách.

Příspěvková organizace vystupuje v právních vztazích svým jménem a má odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel, jmenován a odvoláván Radou Olomouckého kraje. Ředitel odpovídá Radě kraje za celkovou činnost a hospodaření organizace, plní povinnosti vedoucí organizace a další úkoly vyplývající z obecně závazných právních předpisů.

Při hospodaření s majetkem se organizace řídí platnými předpisy České republiky, zejména ustanoveními zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a zřizovací listinou.

Předpisy, které je organizace povinna dodržovat: zřizovací listina, zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem, zákony a vyhlášky a v neposlední řadě vnitřní směrnice, předpisy, řády atd.

Domov pro seniory Radkova Lhota poskytuje tyto druhy sociálních služeb:

1. Domovy pro seniory pro 91 uživatelů (dle § 49 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách),
2. Domovy se zvláštním režimem pro 38 uživatelů (dle § 50 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Domova pro seniory Radkova Lhota má 3 typy oddělení:

- Přízemí - oddělení se zvláštním režimem,
- I. patro - oddělení se zvláštním režimem a oddělení imobilních uživatelů,

- II. patro - oddělení částečně imobilních uživatelů.

Cílová skupina uživatelů:

- osoby s chronickým onemocněním,
- osoby s jiným zdravotním postižením,
- osoby se zdravotním postižením,
- senioři.

Věková struktura cílové skupiny:

- dospělí (27 – 64 let),
- mladší senioři (65 – 80 let),
- starší senioři (nad 80 let).

Bydlení:

• počet 1-lůžkových pokojů	22
• počet 2-lůžkových pokojů	37
• počet 3-lůžkových pokojů	6
• počet 4-lůžkových pokojů	3
• počet 1-lůžkových nadstandardních pokojů	3

Organizace domova pro seniory Radkova Lhota je členěna na jednotlivé úseky dle organizačního schématu, který nalezneme v příloze č. 1. Jedná se o úseky zdravotní, sociální, technicko-hospodářský, ekonomický a stravovací.

4.1 Hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota

Příspěvková organizace hospodaří s majetkem a s finančními prostředky, které byly popsány v předchozí kapitole. Příspěvková organizace by měla mít vyrovnané hospodaření. Zřizovatel poskytuje organizaci příspěvek na provoz v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria. Tyto zdroje by měly být vyrovnané s potřebami organizace. Pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti nebo může zřizovatel organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje. Jak jsem uvedla v předcházejícím textu, organizaci, kterou analyzuji z hlediska hospodaření vedlejší zisk nevykazuje.

Hospodaření domova pro seniory je tedy rozděleno na stránku příjmovou, tak na stránku výdajovou. Pro analýzu hospodaření organizace jsem si vybrala roky 2005, 2006, 2007, 2008 a 2009.

..

4. 1. 2 Analýza nákladů a výnosů v roce 2005

Príspevková organizace při vykazování nákladů používá analytickou evidenci, proto jsem vytvořila tabulku, kde jsou náklady shrnuty. Tabulka je doplněna o procentní podíly jednotlivých položek nákladů na celkových nákladech.

Tab. č. 1- Přehled nákladů domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2005 (v Kč)

Nákladové položky	Náklady v roce 2005	% podíl na celkových nákladech v roce 2005
Spotřeba materiálu	5 175 397,96	21,17 %
Spotřeba energie	1 202 367,30	4,91 %
Opravy a udržování	1 196 800,20	4,89 %
Cestovné	4 061,00	0,01 %
Náklady na reprezentaci	7 340,00	0,03 %
Ostatní služby	1 163 072,09	4,76 %
Mzdové náklady	10 771 400,00	44,04 %
Zákonné soc. pojištění	3 750 221,00	15,34 %
Zákonné sociální náklady	214 600,00	0,87 %
Ostatní daně a poplatky	4 616,00	0,01 %
Jiné ostatní náklady	95 942,00	0,39 %
Odpisy DNM a DHM	870 789,00	3,58 %
Náklady celkem	24 456 606,55	100 %

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2005, vlastní zpracování

Co se týče celkových nákladů v roce 2005, tak byly ve výši **24 456 606 Kč**. Mzdové náklady jsou nejvyšší nákladovou položkou rozpočtu domova a činí **10 771 400 Kč**. Stav a struktura pracovníků se odvíjí od charakteru poskytovaných služeb, složení uživatelů služby, jejich zdravotního stavu. Ve snaze poskytnout co nejkvalitnější a odbornou službu je na domově pravidelně zpracovávám plán pracovníků, který jednak vychází z požadavků jednotlivých úseků, tak z koncepce rozvoje organizace pro dané období a platné legislativy. Stav pracovníků závisí na finančních zdrojích a možnostech zařízení, ale i na nabídce odpovídajících vzdělávacích a specializačních programů. Struktura a specializace pracovníků

vychází z vize vedoucího managementu, interní analýzy vzdělávacích potřeb. Je zaměřena na klíčové oblasti, které vychází z požadavků stanovené legislativou, z možností moderního způsobu výcviku a získávání informací. Vzdělávání zaměstnanců je v domově jedním z pilířů personální strategie. Rozvoj odbornosti je základem pro poskytování kvalitní a profesionální služby, jenž se stává kritériem hodnocení nejen pro uživatele, ale také pro nově vznikající konkurenci v oblasti služeb.

Jak jsem uvedla výše, tak nejvyšší položkou z osobních nákladů byly mzdové náklady, dále spotřeba materiálu a energie ve výši **6 377 765 Kč**. V této částce jsou zahrnuté nákupy potravin, které činí 50 % výše uvedené částky a zbývající minimální částky zaujímají položky typu kancelářských, čistících potřeb a všeobecný materiál. Třetí položkou, která zaujímá relativně vysoký podíl činí náklady sociálního pojištění. Částku **870 789 Kč** představovaly odpisy, prodaný majetek. Částka **100 558 Kč** připadla na ostatní náklady.

Tab. č. 2 – Přehled výnosů domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2005 (v Kč)

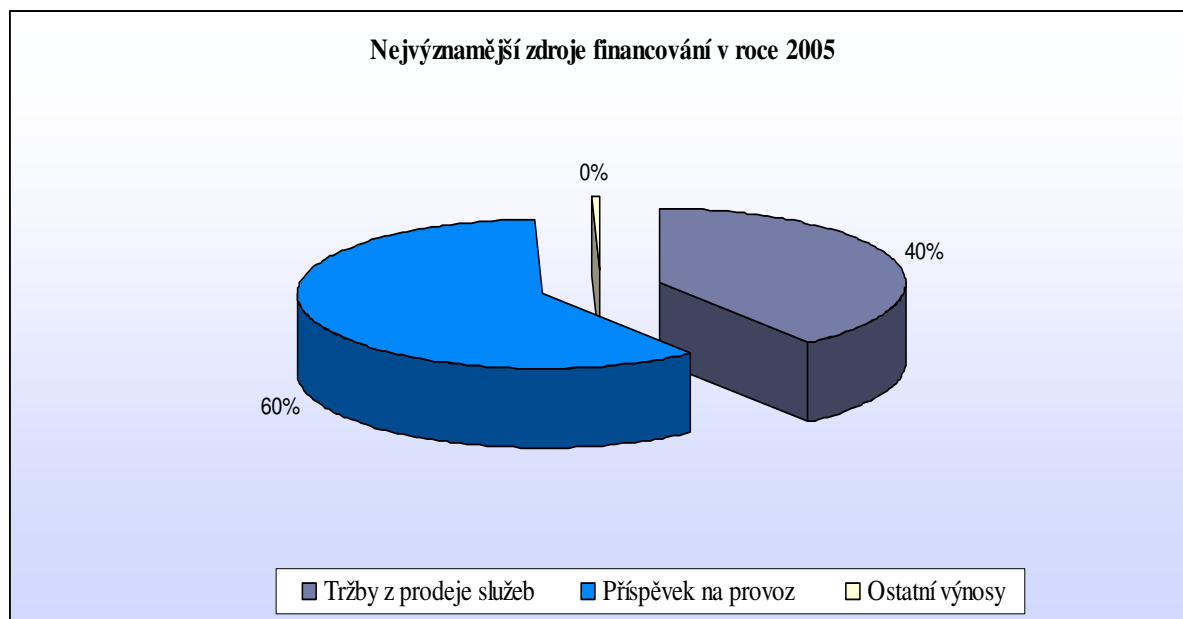
Výnosové položky	Výnosy v roce 2005	% podíl na celkových výnosech v roce 2005
Tržby z prodeje služeb	9 723 474,00	39,73 %
Aktivace mat. a zboží	30 330,00	0,12 %
Úroky	752,45	0,00 %
Zúčtování fondů	29 045,00	0,12 %
Jiné ostatní výnosy	55 240,50	0,22 %
Příspěvek a dotace na provoz	14 647 100,00	59,81 %
Výnosy celkem	24 485 941,95	100 %

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2005, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je vidět, že celkové výnosy byly **24 485 941 Kč**. Z této částky tvořil největší podíl provozní dotace od KÚ a to ve výši **14 647 100 Kč**. Hned druhou největší výnosovou částkou byly prodeje vlastních výrobků a služeb. Tato výše činila **9 723 474 Kč**, nejvyšší podíl na tomto čísle měly příjmy za ošetrovné, které představovaly 94 % všech tržeb. Zbývající 6 % tržeb byly v režii stravného od zaměstnanců a cizích strávníků.

Z níže uvedeného grafu je patrné, že největším zdrojem financování domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2005 byly dotace od zřizovatele ve výši 60 %, dalším významným zdroje byly úhrady od klientů ve výši 40 %, posledním zdrojem financování byly ostatní výnosy. Nejvýznamnější položky budu sledovat i v dalších letech.

Graf. č. 1 - Nejvýznamnější zdroje financování v roce 2005

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok, vlastní zpracování

4. 1. 3 Analýza nákladů a výnosů v roce 2006 a 2007

V následující části se budu zabývat analyzováním nákladů, které organizaci vznikly v roce 2006 a 2007. Nejprve je potřeba poukázat na změnu v systému financování sociálních služeb v roce 2007. Od roku 2007 došlo v systému financování sociálních služeb k výrazné změně. Do financování sociálních služeb se nově zapojily kraje, které se podílí na realizaci dotačního řízení. Dříve financování těchto služeb leželo na bedrech jednotlivých ministerstev, konkrétně sociální služby zabezpečuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. V současné době, se na financování sociálních služeb podílí kromě zřizovatele a Ministerstva práce a sociálních věcí také samotní uživatelé sociálních služeb. Domov pro seniory Radkova Lhota v tomto roce podepsal smlouvu se zdravotní pojišťovnou o proplácení ošetrovatelské a rehabilitační péče, možnosti vykazování jednotlivých úkonů nebyly zpočátku vyjasněné, proto i tento zdroj byl využitý jen z malé části. Ve výše uvedeném roce začal platit zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a Ministerstvo práce a sociálních věcí začalo vypisovat dotační tituly pro poskytovatele sociálních služeb je vidět obrovský pokles v

příspěvku na provoz od zřizovatele. Tyto skutečnosti jsou zaznamenány v níže uvedených tabulkách. Porovnání roku 2006 a 2007 činí pokles o 80 %.

Tab. č .3 - Přehled nákladů domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2006 a 2007 (v Kč)

Nákladové položky	Náklady v roce 2006	Náklady v roce 2007	% podíl na celkových nákladech v roce 2006	% podíl na celkových nákladech v roce 2007
Spotřeba materiálu	5 428 881,52	8 032 916,55	21,05 %	25,27 %
Spotřeba energie	1 378 225,55	1 311 655,77	5,34 %	4,12 %
Opravy a udržování	1 059 426,50	2 987 782,50	4,10 %	9,40 %
Cestovné	5 421,00	2 634,00	0,02 %	0,00 %
Náklady na reprezentaci	10 131,50	11 039,50	0,03 %	0,00 %
Ostatní služby	1 098 816,71	1 236 621,50	4,29 %	3,89 %
Mzdové náklady	11 716 712,00	12 756 000,00	45,47 %	40,17 %
Zákonné soc. pojištění	4 072 142,00	4 422 578,00	15,79 %	13,93 %
Zákonné sociální náklady	234 334,00	255 120,00	0,90 %	0,80 %
Ostatní daně a poplatky	900,00	14 950,00	0,00 %	0,04 %
Jiné ostatní náklady	100 822,00	132 378,00	0,39 %	0,45 %
Odpisy DNM a DHM	673 244,00	614 127,90	2,62 %	1,93 %
Náklady celkem	25 779 056,78	31 777 803,72	100 %	100 %

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2006 a 2007, vlastní zpracování

Celkové náklady v roce 2006 byly **25 779 056 Kč**. Z této částky byly mzdové náklady nejvyšší a to v částce **11 716 712 Kč**. Pokud bychom to srovnali s rokem 2005 nárůst byl téměř o 100 000 Kč. Rozpočtové opatření u mzdových prostředků bylo provedeno v průběhu roku z důvodu přeházení zdravotních pracovníků do vyšší tarifní třídy. Čerpání mzdových prostředků bylo v souladu s rozpočtovými opatřeními.

Trvale vzestupný trend vykazuje položka spotřeba materiálu a energie v důsledku růstu cen. Nárůst byl vyšší oproti roku 2005 o 429 342 Kč. Ostatní nákladové položky tvoří téměř totožné částky jako rok předcházející.

Celkové náklady organizace v roce 2007 představovaly částku **31 777 813 Kč**. Největší podíl nákladů připadl na mzdové náklady a to částkou **12 756 000 Kč**, částka **9 344 572 Kč** byla spotřebována na materiál a energii. Další nákladová částka **4 224 404 Kč** byla na služby, které zahrnují opravy a údržby, ostatní služby. Částka **255 120 Kč** představovala sociální náklady, odpisy v tomto roce představovaly **614 127 Kč** a nejnižší položkou, která minimálně ovlivnila hospodaření organizace jsou jiné ostatní náklady a to částkou **132 378 Kč**.

Celkově můžeme říci, že hospodaření organizace v letech 2005 a 2006 je téměř totožné, co se týče nákladu a výnosů v jednotlivých položkách.

Tab. č. 4 – Přehled výnosů domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2006 a 2007 (v Kč)

Výnosové položky	Výnosy v roce 2006	Výnosy v roce 2007	% podíl na celkových výnosech v roce 2006	% podíl na celkových výnosech v roce 2007
Tržby z prodeje služeb	10 268 824,00	19 788 771,93	39,83 %	61,96 %
Aktivace mat. a zboží	23 320,00	29 767,00	0,09 %	0,00 %
Úroky	671,67	1 149,82	0,00 %	0,00 %
Zúčtování fondů	103 373,00	19 951,00	0,41 %	0,06 %
Příspěvek a dotace	15 386 344,00	12 124 024,00	59,67 %	37,98 %
Výnosy celkem	25 782 532,67	31 963 663,75	100 %	100 %

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2006 a 2007, vlastní zpracování

Organizace v roce 2006 hospodařila s výnosy ve výši **25 782 532 Kč**. Nejvyšší výnosovou položkou tvořily provozní dotace od KÚ a to v částce **15 386 344 Kč**. Následující položku tvořily tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, v této položce byl nejvyšší podíl z příjmů

ošetřovného a to **9 987 871 Kč**, stravné od zaměstnanců byly **221 645 Kč**, ostatní položky byly minimální a nedosahovaly ani částky 40 000 Kč.

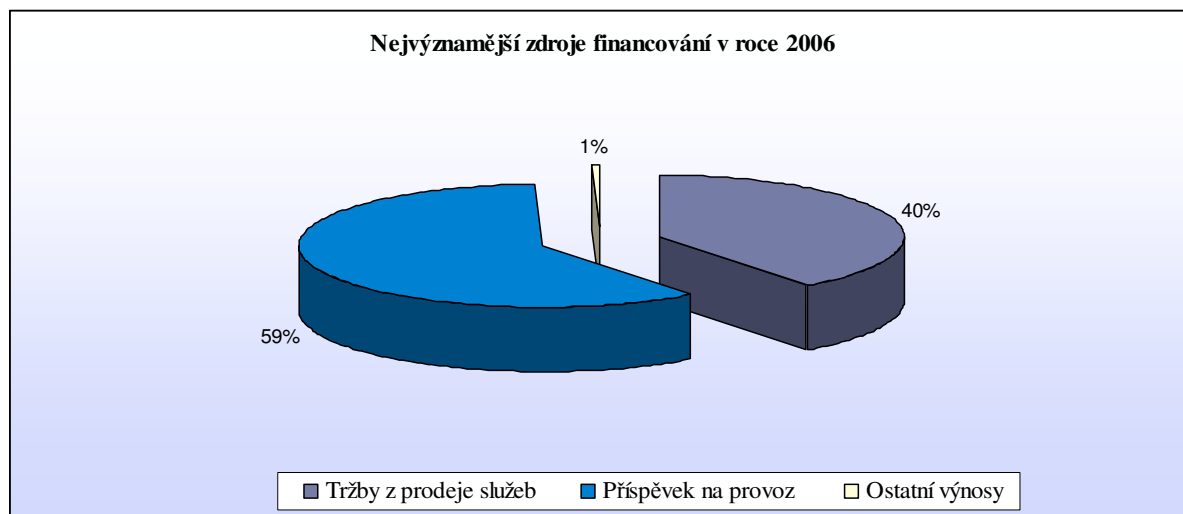
Z výše uvedené tabulky vidíme, že výnosy v roce 2007 byly vyšší než výnosy v roce 2006, nárůst byl o 6 181 131 Kč.

Jak jsem uvedla ve výše zmíněném textu, rok 2007 byl pro organizace poskytující sociální služby finančně zajímavý a to z důvodu nově koncipované dávky – příspěvku na péči. Z tabulky je patrné, že nejvyšší výnosovou položku tvoří tržby z vlastních výrobků a služeb a to ve výši **19 788 771 Kč**. Nárůst této položky ve srovnání s rokem 2006 je téměř o 91%. Příspěvek na péči v této položce představuje částku **5 890 065 Kč**. Domov pro seniory Radkova Lhota má kapacitu 129 lůžek a v roce 2007 byla obloženost 100 %. Průměrný příspěvek na péči v roce 2007 činí 3 804 Kč za měsíc na osobu umístěnou v organizaci a ročně 45 659 Kč. Úhrady od klientů byly ve výši **9 915 543 Kč**. V položce tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb se nově objevila položka – proplácení zdravotních úkonů od pojišťovny ve výši **3 698 630 Kč**. Provozní dotace od KÚ byly celkem **12 124 024 Kč** a z toho provozní dotace od MPSV **11 510 00 Kč** a dotace KÚ **614 024 Kč**. Příspěvek na provoz od zřizovatele byl krácen téměř o 80 %, ale vykompenzovala ho dotace z MPSV, tím pádem byl konečný pokles oproti roku 2006 o 22 %.

Ostatní položky jako aktivace materiálu a zboží, úroky a zúčtování fondu zaujímaly 0 % podíly na celkových výnosech. Po zhodnocení výnosů za výše uvedené roky můžeme zhodnotit nákladovou položku – tržby z vlastních výrobků a služeb jako vzrůstající.

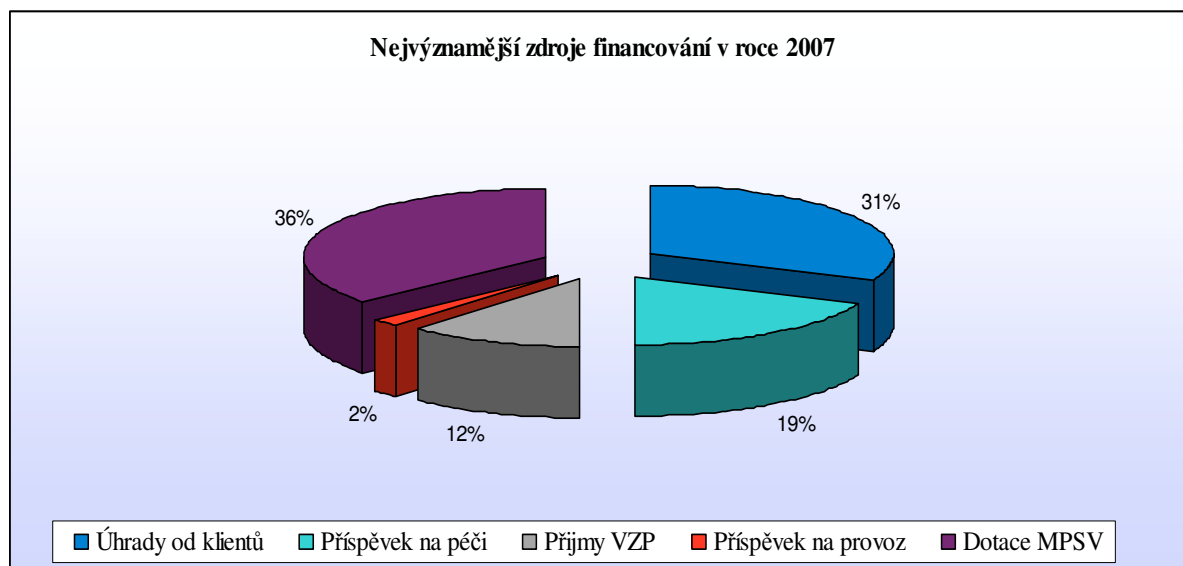
V níže uvedeném grafu vidíme procentuální vyjádření jednotlivých zdrojů financování pro rok 2006. Z grafu je patrné, že příspěvek zřizovatele na provoz tvořil více než polovinu zdrojů financování, provoz organizace byl na tomto zdroji prakticky závislý, finanční možnosti organizace vycházely primárně z jeho výše. Úhrady uživatelů za stravu a ubytování byly stanoveny zřizovatelem a činily 40 %. Ostatní tržby tvořily zanedbatelnou část zdrojů financování, rozpočet organizace ovlivnily minimálně.

Graf. č. 2 - Nejvýznamnější zdroje financování v roce 2006

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2006, vlastní zpracování

Graf. č. 3 - Nejvýznamnější zdroje financování v roce 2007

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2007, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je patrné, že největším zdrojem financování domova pro seniory Radkova Lhota v roce 2007 byly dotace od MPSV. Náklady organizace byly těmito zdroji téměř financovány, protože příspěvek na provoz od zřizovatele byl o 80 % nižší než v předcházejícím roce. Z důsledku přijetí nově vzniklé dávky, organizace nevyužívala tento zdroj plným rozsahem z důvodu počtu 21 klientů, kteří neměli nárok na tuto dávku. Významným zdrojem financování byly úhrady od klientů.

4. 1. 4 Analýza nákladů a výnosů v roce 2008 a 2009

V následující části se budu zabývat analyzováním nákladů, které organizaci vznikly v roce 2008 a 2009.

Tab. č. 5 – Přehled nákladů domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2008 a 2009(v Kč)

Nákladové položky	Náklady v roce 2008	Náklady v roce 2009	% podíl na celkových nákladech v roce 2008	% podíl na celkových nákladech v roce 2009
Spotřeba materiálu	9 030 526,84	7 353 520,61	24,58 %	20,91 %
Spotřeba energie	1 687 645,32	1 864 193,28	4,59 %	5,30 %
Opravy a udržování	3 994 528,29	1 891 132,16	10,89 %	5,37 %
Cestovné	17 931,00	7 076,00	0,04 %	0,02 %
Náklady na reprezentaci	46 128,00	21 874,00	0,14 %	0,06 %
Ostatní služby	1 852 344,99	1 608 869,91	5,04 %	4,57 %
Mzdové náklady	14 209 994,00	16 180 094,00	38,68 %	46,04 %
Zákonné soc. pojištění	4 942 578,00	5 253 009,00	13,46 %	14,94 %
Zákonné sociální náklady		321 036,00		0,93 %
Ostatní sociální náklady	281 725,00	23 290,00	0,76 %	0,06 %
Ostatní daně a poplatky	2 350,00	9 248,00	0,00 %	0,02 %
Jiné ostatní náklady	185 335,20	129 525,00	0,50 %	0,39 %
Odpisy DNM a DHM	486 824,60	489 520,20	1,32 %	1,39 %
Náklady celkem	36 737 911,24	35 152 388,16	100 %	100 %

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2008 a 2009, vlastní zpracování

Celkové náklady v roce 2008 nepřevyšovaly celkové výnosy, představovaly částku **36 737 911 Kč**. Největší podíl nákladů připadl na mzdové náklady částkou **14 209 994 Kč**. Z ostatních nákladů připadla částka **10 718 172 Kč** na spotřebu materiálu a energie. Zákonné sociální pojištění spolu se zákonným zdravotním pojištěním byly ve výši **4 942 578 Kč**.

Nyní z výše uvedené tabulky bude proveden rozbor jednotlivých částí nákladů. Vždy zmíním významnější položky, které měly vliv na hospodaření organizace. Z tabulky je

patrné, že čísla jsou vyčíslené na haléře, v níže uvedeném textu budou čísla prezentována v celých číslech.

Spotřeba materiálu patří mezi základní položky nákladů, v roce 2008 zaujímala téměř 25 % podíl na celkových nákladech. Tato položka nepatřila mezi nejvyšší v roce 2008. Celková spotřeba materiálu v roce 2008 byla ve výši **9 030 526 Kč**. Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu najdeme v příloze č. 2. Nákupy drobného dlouhodobého majetku byly v režii zdravotního úseku, kde bylo zakoupeno 24 ks elektrických polohovatelných postelí včetně stolků, transportní křesla, invalidní mechanické vozíky, nábytek do pokojů, antidekubitní matrace, teleskopické zástěny na pokoje, zábrany k postelím, vybavení ošetrovny, rehabilitační lehátka a rehabilitační souprava, vybavení nové ergoterapie a v neposlední řadě rozšíření šaten zdravotních pracovníků. Sociální úsek byl vybaven novou výpočetní technikou. Dalšími položkami nákladů na spotřebu byly například: spotřeba benzínu, knihy, noviny a časopisy atd. V roce 2009 se spotřeboval materiál v celkové výši **7 353 520 Kč**. Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2009 najdeme v příloze č. 3. Spotřeba materiálu v roce 2009 činila 20,91% na celkových nákladech. Ve srovnání s rokem 2008 je vidět pokles téměř o 3,7 %. Je to zapříčiněno nižší spotřebou DHM. Spotřeba speciálního zdravotního materiálu vzrostla o 103 660 Kč a zároveň vzrostla i spotřeba kancelářských potřeb téměř o 35 000 Kč.

Spotřeba energií a ostatních neskladovatelných dodávek. Z výše uvedené tabulky vidíme, že náklady na spotřebu energie v roce 2008 činily **1 687 645 Kč**, rok 2009 byl z hlediska financování této položky náročnější a to z důvodu, neboť spotřeba energie byla ve výši **1 864 193 Kč**. Nárůst představoval 0,71 %, tím pádem spotřeba energie má vzrůstající tendenci a dá se předpokládat její navýšení i v letech dalších.

Opravy a údržby byly v roce 2008 ve výši **3 994 053 Kč**. Nejvyšší obnos byl investován do opravy hl. budovy (výměna oken, oprava fasády, nájezdové rampy, výměna dveří, oprava podlah, malířské a natěračské práce, oprava schodiště). Oproti roku 2008 se náklady na opravy a udržování v roce 2009 snížily o 2 103 396 Kč. Tento vývoj byl zapříčiněn tím, že v roce 2009 neprobíhaly žádné velké opravy, byly prováděny pouze běžné opravy.

Cestovné a náklady na reprezentaci, obě tyto položky tvoří podíl na celkových výdajích organizace minimální. Jak cestovné, tak i náklady na prezentaci byly v celkově vyšší téměř o 50 % oproti roku 2009.

Ostatní služby v roce 2008 byly ve výši **1 852 344 Kč** a rok 2009 byl o 243 475 Kč nižší. Tuto nákladovou položku tvoří v největší míře poplatky za svoz infekčního a komunálního odpadu, revize strojního zařízení, poplatky za telefony, rozhlas a TV, školení, rehabilitace, praní prádla, audit k dotaci MPSV, služby za PC programy, akce pro uživatele služeb. Nejvyšší položku v roce 2008 tvořily ostatní služby HC a to ve výši **828 475 Kč** a další položkou byly odpady **440 653 Kč**. Ostatní položky byly zanedbatelné.

Mzdové náklady ve většině organizací tvoří důležitou a nezbytnou složku, jinak je tomu i organizace, kterou analyzuji. Mzdové náklady v roce 2008 zauímají 39% podíl na celkových nákladech organizace a jsou v celkové výši **14 209 3994 Kč**. Následující rok přinesl výrazné navýšení mzdových nákladů, zvýšily se o 1 970 100 Kč, což představuje 7,3 % navýšení. K tomuto nárůstu došlo v důsledku navýšení počtu zaměstnanců. Spolu se mzdovými náklady jdou ruku v ruce i zákonné sociální pojištění, na kterém organizace v roce 2008 **odvedla 4 942 578 Kč**. Zákonné sociální pojištění v dalším roce dosáhlo částky **5 253 009 Kč**. Oproti předchozímu roku je zde i položka ostatní sociální náklady, které byly **321 036 Kč**. Mzdové náklady vč. odvodu ZP a SP jsou z největší části čerpány ze státní dotace a podstatná část mzdových nákladů všeobecných sester je hrazena z příjmů za zdravotní výkony od zdravotních pojišťoven.

Ostatní daně, poplatky v roce 2008 představovaly částku 2 350 Kč, rok 2009 byl o 6 898 Kč vyšší. Částka **185 335 Kč** byla v roce 2008 použita na ostatní náklady, nejvyšší nákladovou položkou bylo pojištění organizace ve výši **82 076 Kč**, další bankovní poplatky v částce **30 962 Kč**. V tomto roce domov pro seniory Radkova Lhota slavil výročí 50. let od založení, tím pádem v této nákladové položce ostatní výnosy byla zakompenzovaná i částka **62 777 Kč**. V roce 2009 byly ostatní náklady ve výši **129 525 Kč**. Pojištění organizace bylo v tomto roce vyšší o 13 370 Kč a zároveň i bankovní poplatky o 3 117 Kč. Podíl na celkových nákladech organizace zauímají výše uvedené položky téměř nulový.

Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. V roce 2008 organizace odepsala dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek ve výši **486 824 Kč**. V následujícím roce byl majetek odepsán ve výši **489 520 Kč**. Navýšení v roce 2009 bylo o 0,07 %.

Analýza výnosů v roce 2008 a 2009

Tab. č. 6 – Přehled výnosů domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2008 a 2009 (v Kč)

Výnosové položky	Výnosy v roce 2008	Výnosy v roce 2009	% podíl na celkových výnosech v roce 2008	% podíl na celkových výnosech v roce 2009
Tržby z prodeje služeb	24 421 280,95	24 910 780,92	66,44 %	70,72 %
Aktivace mat. a zboží	37 860,00	26 578,55	0,10 %	0,07 %
Úroky	1 071,80	1 350,82	0,00 %	0,00 %
Zúčtování fondů	15 069,00	58 609,00	0,04 %	0,17 %
Jiné ostatní výnosy	87 157,00	18 290,00	0,23 %	0,06 %
Příspěvek a dotace	12 191 980,00	10 210 000,00	33,19 %	28,98 %
Výnosy celkem	36 754 418,75	35 225 609,29	100 %	100 %

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2008 a 2009, vlastní zpracování

V roce 2008 byly organizaci poskytnuty finanční prostředky v celkové výši **36 754 418 Kč**. Z této částky činil příspěvek provozní dotace **12 191 980 Kč**, další finanční prostředky ve výši **11 223 000 Kč** byly poskytnuty ve formě dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí, nově zde organizace získala dotace SR – ÚP a to ve výši **35 000 Kč**. Zbylé prostředky na provoz organizace přijala prodejem vlastních výrobků a služeb a to částkou **24 421 280 Kč**. Částka **37 860 Kč** aktivace vlastní výroby /zahrada/.

V roce 2009 poskytl Olomoucký kraj příspěvek na provoz ve výši **2 719 000 Kč**, dotace z Ministerstva činila **7 484 000 Kč**. Uživatelé se na financování podíleli částkou **11 794 304 Kč**.

V zastoupení jednotlivých zdrojů financování došlo v roce 2009 k výraznému posunu. Úhrady za pobyt spolu s příspěvkem na péči od uživatelů služeb tvoří v současné době největší podíl příjmů organizace, celých 57 %, a dá se předpokládat, že jeho význam v následujících letech ještě poroste.

Nyní z výše uvedené tabulky bude proveden rozbor jednotlivých částí výnosů. Vždy zmíním významnější položky, které měly vliv na hospodaření organizace. Z tabulky je patrné, že čísla jsou vyčíslené na haléře, v níže uvedeném textu budou čísla prezentována v celých číslech.

Celkové tržby z prodeje služeb v roce 2008 byly ve výši **24 421 280 Kč**. Nejvýznamnější část na tržbách z prodeje služeb tvořily příjmy od klientů a to ve výši **11 039 309 Kč**. Podíl na celkových výnosech je 66,44 %. Další významnou položkou byl příspěvek na péči ve výši **9 153 536 Kč**. Nově koncipovaná dávka byla zavedena od roku 2007. Příjmy od zdravotních pojišťoven byly **3 901 794 Kč**. Ostatní položky byly minimální, např. stravné od zaměstnanců **268 952 Kč** a cizí stravníci **40 069 Kč**. Nejnižší položky byly příjmy z kávobaru, který se nachází v přízemí a je přístupný pro všechny zaměstnance, klienty a zároveň i návštěvníky domova pro seniory Radkova Lhota. Zbytky železa, nájemné, tyto položky nebyly vyšší, jak 15 000 Kč.

V roce 2009 činily celkové tržby z prodeje služeb **24 910 780 Kč**, oproti roku 2008 je navýšení o 4,3 %. Ve srovnání s rokem 2008 je změna u příspěvku na péči, který poklesl o 756 832 Kč. Pokles je způsoben přehodnocováním míry závislosti klientů. Příjmy od zdravotních pojišťoven zaznamenaly nárůst o 1,8 %. Úhrady od klientů taktéž zaznamenaly nárůst a to o 3,4 %. Výnosy ze stravného od zaměstnanců a od cizích strávníků představovaly navýšení o 0,9 %. Ostatní položky (příjmy z kávobaru, zbytky železa a nájemné) bylo téměř totožné s rokem předcházejícím. Při srovnání obou let je patrné, že nedošlo k výrazné změně.

Aktivace materiálu a zboží v roce 2008 zaujímaly minimální podíl na celkových výnosech a to 0,10 % a rok nadcházející 0,07 %. Celková výše aktivace materiálu a zboží byla **64 438 Kč**. Do této položky spadá zejména prodej vlastních výrobků.

Úroky, tak jako každá jiná organizace, tak i příspěvková organizace disponuje bankovním účtem. Tento účet přinesl organizaci přijaté úroky v částce **1 071 Kč**. V dalším roce činily úroky **1 350 Kč**.

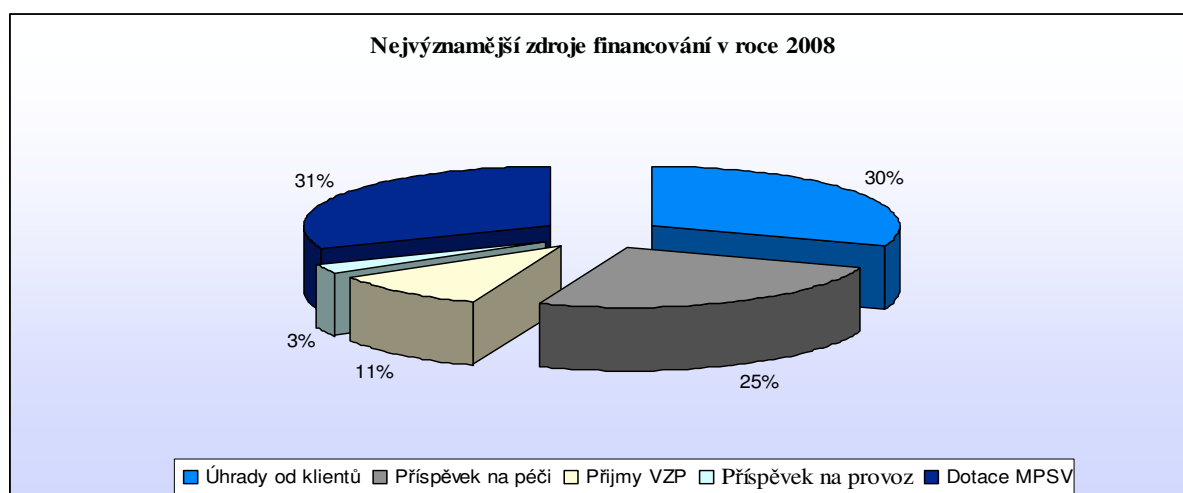
Jiné ostatní výnosy v roce 2008 byly vyčísleny na **87 157 Kč**. Celková výše ostatních výnosů v roce 2009 se snížila oproti předchozímu roku o 68 867 Kč.

Příspěvek a dotace na provoz je druhým nejpočetnějším výnosem roku 2008, který představuje 33% podíl na celkových výnosech organizace, byl příspěvek a provozní dotace.

Celková hodnota dotací byla **12 191 980 Kč**. V této částce je zahrnuta dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí a příspěvek na provoz z Olomouckého kraje. Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí byla ve výši **11 223 000 Kč**. V roce 2008 organizace získala ještě dotaci **35 000 Kč** z Úřadu práce. Příspěvek od zřizovatele **933 980 Kč**.

V roce 2009 byla celková výše dotací ve výši **10 210 000 Kč**. Z této částky činila dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí **7 484 000 Kč**. Organizace získala ještě dotaci **7 000 Kč** z Úřadu práce. Částka 8 000 Kč je překlenutí příspěvku z roku 2008, kdy organizace obdržela částku ve výši 35 000 Kč. Příspěvek na provoz od zřizovatele byla ve výši **2 719 000 Kč**, navýšení oproti roku předcházejícímu bylo o 5,2 %.

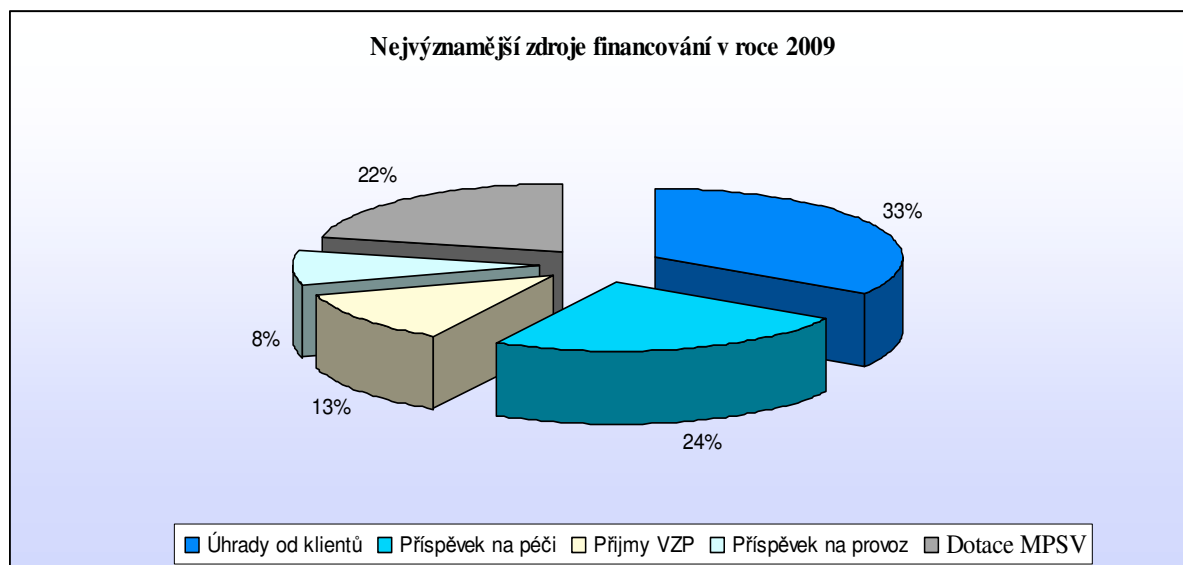
Graf. č. 4 - Nejvýznamnější zdroje financování v roce 2008

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2008, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je patrné, že opět dotace od MPSV tvoří největší podíl na příjmech organizace, stejně jako v letech 2007. Úhrady od klientů spolu s příspěvkem na péči jsou také významným zdrojem financování. Z pohledu analýzy, kterou jsem zatím provedla, je vidět, že nový zákon o sociálních službách výrazně změnil zdroje financování. V letech 2005 a 2006 převládal příspěvek na provoz od zřizovatele, rok 2007 je velkým mezníkem v tomto zdroji a výrazně se změnil postoj kraje vůči organizaci, co se týče financování.

Graf. č. 5 - Nejvýznamnější zdroje financování v roce 2009

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2009, vlastní zpracování

4.2 Výsledky hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota v jednotlivých letech

Každá organizace by si měla počínat tak, aby dosahovala zlepšeného výsledku hospodaření, ten vzniká tehdy, jestliže jsou skutečné výnosy organizace s přijatým příspěvkem na provoz větší než její provozní náklady. Výsledek hospodaření se vždy zjišťuje odděleně za hlavní činnost a doplňkovou činnost. Je zjišťován v rámci účetní uzávěrky.

Ve výše uvedeném textu jsem uvedla jednotlivé výnosy a náklady organizace v jednotlivých letech. Od roku 2005 do roku 2009 domov pro seniory Radkova Lhota vykazoval vždy vyšší výnosy než náklady. Tím pádem hospodářské výsledky za uplynulých 5 let byly v kladném čísle.

Organizace dosáhla nejvyššího výsledku hospodaření v roce 2007 a to ve výši 185 860 Kč. Tento výsledek hospodaření byl přesunut do rezervního fondu. Podstatný nárůst ve výsledku hospodaření za rok 2007 byl zapříčiněn nově koncipovanou dávkou a zároveň proplácením zdravotních úkonů VZP. **I v roce 2009 hospodařila organizace tak, že dosáhla vysokého výsledku hospodaření.** Celkový výsledek hospodaření byl **73 221 Kč**. Ve srovnání s rokem 2008 je patrné, že se celkový výsledek hospodaření za organizaci se zvýšil o 56 714 Kč. Důvodem tohoto navýšení bylo, že kraj v rámci úspor poskytl část finančních prostředků až ke konci tohoto roku a organizace již nebyla schopna takové množství finančních prostředků proinvestovat, a proto v tomto roce dosáhla vyššího výsledku hospodaření. Tento

výsledek hospodaření byl přesunut do fondu odměn a rezervního fondu. Srovnání všech analyzovaných let poukazuje na to, že organizace hospodaří s finančními prostředky efektivně a hospodárně.

5 Návrhy opatření ke zlepšení ekonomických podmínek pro zajišťování sociálních služeb v domově pro seniory

Analytická část práce směřovala ke zhodnocení výsledku hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota v letech 2005-2009.

Model financování sociálních služeb v České republice lze označit jako klasický subvenční model: stát, případně kraj či obec dotuje poskytovatele sociálních služeb, ten tyto služby nabízí a uživatel čerpá sociální službu ze netržní hodnoty. Jako hlavní problém spatřuji ve v legislativě, která

Každý nový návrh zákona a každá novela zákona má své dobré a své stinné stránky. Jak jsem uvedla ve výše uvedeném textu, s přijetím nového zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů si nová legislativa stanovila cíle, kterých chce dosáhnout. Jako hlavním problémem v oblasti legislativy spatřuji v systému financování sociálních služeb, protože systém není propojen s procesem komunitního plánování a neopírá se tak o reálné potřeby zjištěné v místě, kde je služba poskytována. Co se týče oblasti zajišťování kvality služeb se projevuje nedostatek inspektorů s dostatečnou praxí, neexistuje závazná metodika pro provádění inspekcí a také chybí systém akreditovaných vzdělávacích kurzů. V souvislosti s novou legislativou se také objevil fenomén přejmenovávání názvů stávajících zařízení, například některé domovy důchodců jsou přejmenovávány na domovy seniorů. Tento případ se týká i výše uvedené organizace. Ono je potřeba si uvědomit, že název zařízení musí poskytovatel zveřejnit tak, aby lidé a potenciální klienti věděli, co přesně zařízení dělá, jakou poskytuje službu a k jakému účelu slouží. Pokud bychom se podívali na financování sociálních služeb po přijetí zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, tak se krátil rozpočet od zřizovatele a vykompenzovala ho dotace od MPSV. V praxi došlo k nevyváženému přidělení dotací různým typům poskytovaných služeb. V procesu přidělování dotací byly preferovány zejména služby sociální péče (88 % z celkového objemu dotací, 69 % uspokojených požadavků žadatelů). V příloze č. 4 je tabulka finančních prostředků, které byly poskytnuty domovu pro seniory Radkova Lhota a finanční prostředky, které organizace žádala. Hlavním problémem tohoto modelu je skutečnost, že požadavky žadatelů o dotaci vždy převažují reálné možnosti státního či regionálních rozpočtů.

Při přerozdělování dotací se vychází z omezených finančních prostředků, které je nutné rozdělit podle určitých kritérií. Každoroční nejistota poskytovatelů, jaká výše dotace jim bude přiznána, znemožňuje dlouhodobé plánování a skutečné ekonomické jednání. Toto vše ovlivňuje hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota.

Dle údajů, které mi organizace poskytla je zřejmé, že nevyužívá všechny dostupné zdroje financování. Doporučila bych organizaci, aby více využívala možnosti veřejně prospěšných prací a zaměstnávala klienty z Úřadu práce a tím si zajistila dotace na účelně vytvořené pracovní místo. V tomto ohledu vidím narůstající tendenci a příliv finančních prostředků. Další možností, kde by organizace mohla navýšit své příjmy na kalendářní rok jsou dotace z EU.

Jako největší potenciál spatřuji v možnosti navýšení kapacity uživatelů. V současné době domov pro seniory zajišťuje celodenní péči pro 129 klientů, z toho je 49 lůžek vyčleněno pro uživatele se zvláštním režimem dle § 50 z. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Stávající kapacita zařízení zdaleka nestačí - nevyřízených žádostí o umístění je v počtu 360. Z toho jen žadatelů vyžadujících zvláštní režim (stařecká demence) je na osm desítek.

Už v minulém roce krajský radní posvětili záměr na stavbu nového pavilonu v Domově pro seniory v Radkové Lhotě, kde má vzniknout až osmdesát nových lůžek. Radní si totiž uvědomují zoufalý nedostatek míst pro nemocné, kteří trpí výše uvedenou chorobou. V současné době je takové oddělení se zvláštním režimem pouze v Jedlí na Šumpersku. Vše ale závisí na tom, zda se podaří získat dotaci z Evropské unie. Tímto krokem by se rozpočet organizace navýšil o další nemalé finanční prostředky a zároveň by mohla organizace využít možnost zaměstnat klienty z Úřadu práce a tím by si zajistila i dotaci na účelně vytvořené pracovní místo.

Dalším doporučením je také zapojení se do benchmarkingové iniciativy, jako metody učení se od jiných. Smyslem benchmarkingu je zjištění pozice organizace na trhu a její zlepšení na základě srovnání s konkurencí a s důrazem na využití vlastních předností a potlačení vlastních nedostatků. Organizace by se měla zaměřit i na fundraising. V rámci fundraisingu se jedná především o institut darování, popř. sponzorského příspěvku (reklamní činnost). Za sponzorský příspěvek je příspěvková organizace povinna provést nějaké reklamní aktivity (např. poskytnout pronájem reklamní plochy). Tyto aktivity jsou z pohledu zákona o daních

z příjmu chápány jako výdělečné a jsou vždy předmětem daně z příjmu. Příspěvkové organizace, které nejsou zřízeny za účelem zisku, mohou snížit svůj základ daně až o 30 %, maximálně však o 3 mil. Kč, použijí-li se takto získané finanční prostředky ke krytí nákladů souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně.

Závěr

Současný systém financování je značně roztržštěný. Některé zdroje plynou obcím a krajům, jiné zdroje plynou přímo poskytovatelům služeb. Existující systém se chová k různým poskytovatelům různě. Nemají rovný přístup ke zdrojům. To není v zájmu rozvoje služeb, avšak především to není v zájmu jejich uživatelů.

Cílem práce je na základě rozboru financování a hospodaření zařízení sociální péče, Domova pro seniory Radkova Lhota, navrhnout opatření ke zlepšení ekonomických podmínek pro zajišťování sociálních služeb ve výše zmíněném zařízení

V praktické části bylo analyzováno hospodaření domova pro seniory Radkova Lhota. Analýza byla provedena za pětileté časové období, za roky 2005-2009. Analýzou byly porovnány výše nákladů, výnosů a hospodářského výsledku. Analýzou bylo zjištěno, že nejlépe v oblasti hospodaření vyšel rok 2007, nejhůře rok 2006. Komplexně můžeme říci, že organizace disponuje s finančními prostředky hospodárně a efektivně a čemž svědčí kladná čísla hospodářských výsledků. Ve své práci jsem vycházela z hypotézy, že vybraná organizace disponuje ročním výnosem ve výši 40 000 000 Kč na zajištění sociálních služeb a pokrytí nákladů a tato hypotéza byla potvrzena.

Hlavním zdrojem financování příspěvkové organizace jsou úhrady za pobyt spolu s příspěvkem na péči od uživatelů tvoří v současné době největší podíl příjmů organizace, celých 57 %, dotace MPSV 21 %, , dotace od zřizovatele 6 %, dalším důležitým příjmem, plných 13 % jsou provedené zdravotní výkony od zdravotních pojišťoven. Zbývající příjmy tvoří příspěvek zřizovatele na odpisy, příjmy od strážníků, náhrady škod od pojišťoven. Financování sociální oblasti v současnosti není stabilní, což dokazují výkyvy dotací ze státního rozpočtu a od zřizovatele. Do budoucna by bylo vhodné stabilizovat financování příspěvkových organizací v sociální oblasti.

Organizaci bych doporučila pokračovat v hledání alternativních zdrojů financování, ať již formou různých projektů, grantů nebo sponzorských darů a hlavní potenciál spatřuji v rozšíření kapacity uživatelů.

Poskytovat sociální službu v neustále se měnících podmínkách, v každoroční finanční nejistotě, zda bude dostatek finančních prostředků na zajištění kvalitní služby, profesní a osobnostní rozvoj pracovníků, není nikterak snadné. Rovněž stanovit v této situaci jasné,

strategické cíle ve všech oblastech řízení a poskytování služby, se zaměřením na další rozvoj domova, a následně jejich dosahování, je velmi problematické. Dokonce se dá říci, že je rok od roku náročnější. A nejen proto, že jde o práci s lidmi, o práci pro lidi. Misí a nejdůležitějším měřítkem kvality poskytované služby je spokojenost uživatelů služby.

Přes veškerá úskalí, která každodenní práci v sociálních službách provázejí, se stále snaží organizace pružně reagovat na měnící se podmínky poskytování služby, na aktuální potřeby uživatelů i na vzrůstající nároky kladené na pracovníky domova. Jejich každodenní poctivá a kvalitní práce, osobní přístup, flexibilita, zájem a nasazení jsou důvodem dobrého jména domova v celém regionu i kraji. Je právě jejich velkou zásluhou, že domov pro seniory Radkova Lhota je vyhledávaným a žádaným. Tato skutečnost je však pro ně zároveň i vysoko nasazenou laťkou a náročnou výzvou.

Seznam použité literatury

Knihy:

- 1) HANZLOVÁ, Olga a kol. *Účetnictví, daně a mzdy v nevýdělečné organizaci*. Praha: Verlag Dashöfer nakladatelství. ISBN 80-86229-42-4.
- 2) HAVLAN, P. a kolektiv, *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*, 2. aktualizované a podstatně doplněné vydání, Linde Praha, a. s., 2008, 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.
- 3) JABŮRKOVÁ, M. a kol. *Od paragrafů k lidem*. Analýza situace v oblasti sociálních služeb po přijetí nového zákona o sociálních službách. Praha: SKOK, 2007.
- 4) KOZLOVÁ, Lucie. *Sociální služby*. 1. vydání. Praha: Triton, 2005.
- 5) KRÁLOVÁ, J.; RÁŽOVÁ, E. *Sociální služby a příspěvek na péči*, 3. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, ISBN 978-80-7263-559-7.
- 6) MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby – Legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
- 7) PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha : ASPI, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.
- 8) PROKŮPKOVÁ, P.; MOCKOVČIAKOVÁ, A.; MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace*. Praha: Wolters Kluwer CR, a. s., 2010. 348 s. ISBN 978-80-7357-533-5.
- 9) PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. dopl. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357- 255-6.
- 10) RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace*. Vznik, účetnictví, daně. 6. aktualizované vydání. ANAG: Olomouc, 2004. ISBN 80-7263-220-5.
- 11) TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa*, Portál, Praha 2002, s. 112. ISBN 978-80-7367-310-9.

Legislativa:

- 1) Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 14.března 2006 o sociálních službách, ve znění pozdějších předpis.
- 2) Důvodová zpráva k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- 3) Zákon č. 96/2004 Sb. , o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění zákona č. 125/2005 Sb.
- 4) Zákon č. 48/1997 Sb. , o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- 6) Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Zákona č. 206/2009 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- 9) Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 10) Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- 11) Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 12) Zákon o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje:

- 1) Analýza situace v oblasti sociálních služeb [online]. 2011, [cit. 2011-04-12]. Dostupné z </ http://jc.apla.cz/files/Od_paragrafu_k_lidem.pdf>.

Seznam zkratk

MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
EU	Evropská unie
Kč	Koruna
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek

Prohlášení využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové (bakalářské) práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že údaje o diplomové (bakalářské) práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé diplomové (bakalářské) práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou (bakalářskou) práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

jméno a příjmení studenta

Přílohy

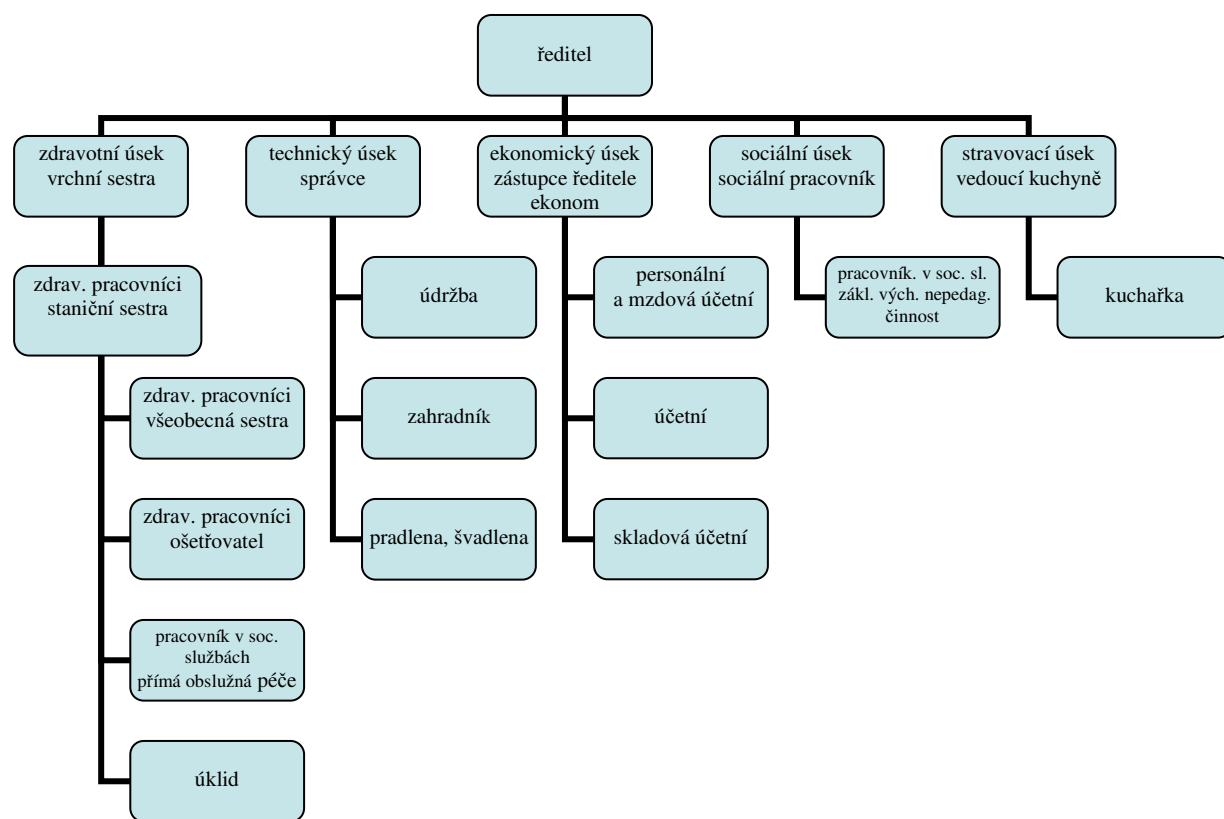
Příloha č. 1 - Organizační struktura domova pro seniory Radkova Lhota

Příloha č. 2 - Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2008

Příloha č. 3 - Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2009

Příloha č. 4 - Dotace od MPSV

Příloha č. 1 - Organizační struktura domova pro seniory Radkova Lhota

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2009, vlastní zpracování

Příloha č. 2 - Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2008 (v Kč)

Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2009	
Spotřeba potravin	3 380 473
Spotřeba DHM	3 204 023
Spotřeba všeobecných materiálů	898 389
Spotřeba speciálního zdrav. materiálu	656 104
Spotřeba čisticích prostředků	337 524
Spotřeba prádla, oděvu a obuvi	280 049
Spotřeba kancelářských potřeb	134 401

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2008, vlastní zpracování

Příloha č. 3 - Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2009 (v Kč)

Nejvýznamnější položky spotřeby materiálu v roce 2009	
Spotřeba potravin	3 525 410
Spotřeba DHM	1 306 605
Spotřeba všeobecných materiálů	919 900
Spotřeba speciálního zdrav. materiálu	759 764
Spotřeba čisticích prostředků	313 913
Spotřeba prádla, oděvu a obuvi	236 900
Spotřeba kancelářských potřeb	168 584

Zdroj: Výroční zpráva domova pro seniory Radkova Lhota za rok 2009, vlastní zpracování

Příloha č. 4 - Dotace od MPSV (v Kč)

Rok	Žádost o dotaci	Poskytnutá dotace	Vynaloženo	Vratka
2007	12 717 000	11 510 000	11 510 000	0
2008	13 230 000	11 223 000	11 223 000	0
2009	12 046 000	7 484 000	7 484 000	0

Zdroj: Výroční zpráva domov pro seniory Radkova Lhota v letech 2007, 2008, 2009, vlastní zpracování

